Ը· ՏԱՐԻ 2252 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 12 ՀՐՈՏԻՑ 4383 18 ՅՈՒԼԻՍ 1891 24 ԶԻԼՀԻՃՃԻ 1308 ՀԻ· ԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ· Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خاننده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du Journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար Տարեկան գահեկան արժէք	150
» » Վեցամսեայ »	75
» » Եռամսեայ »	40
Օտար երկիրներու Տարեկան Բրամ	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր Թուղթի վրայ մասնաւոր տարբերակ Տարեկան Օտ Ոսկի	2
Գաւառաց Թղթատարի Տարեկան	Ղրշ· 50

Խմբագրութիւնս ետ-դարձուած ձեռագիրներ կամ այլ գրութիւններ չեն տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 18|30 ՅՈՒԼԻՍ 1891

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ
ԲԱԶՄԱՄԱՐԴՈՒԹԵԱՆ

Ըստ նոր մարդահամարի, Ֆրանսայի բազմամարդութիւնն է 38,095,150 հոգի, հաշուի չդնելով ծովու վրայ և գաղթականութեանց մէջ գտնուող ցամաքային և ծովային զօրքերն և պետական և վաճառականական նաւուց նաւաստիները։ 1886ի մարդահամարին գտնուած էր որ 1881էն ի վեր հնգամեայ միջոցին 565,000 հոգի աւելցած է Ֆրանսայի բազմամարդութիւնն։ Իսկ 1891ի ներկայ մարդահամարն 208,584 հոգւոյ միայն առաւելութիւն կը ցուցնէ 1886էն ի վեր անցած հնգամեայ շրջանին համար։ Զգալի է Ֆրանսական ժողովրդեան աճման նուազում։ Այն երկու հարիւր հազար հոգւոց աճումն ալ քաղաքաց մէջ միայն տեղի ունեցած է, ի Փարիզ, Լիոն, Մարսիլիա, Պորտօ, Նիս, Քան, Պրէսդ, Մոնպէլիէ, Սէնդ-Էդիէն, Ռէնս, Նանսի, Ռուպէ, Թուլքուան, Լա Հավռ, Ռուան, Թուլոն, Լիմոժ։ Փարիզի շրջակայքն եւս բնակչաց թիւն աւելցած է։ Ի մի բան, աճումն տեղի ունեցած է 28 գաւառներու մէջ, իսկ նուազում կայ 59 գաւառաց բազմամարդութեան մէջ, մանաւանդ դիւղերու մէջ։ Հեռատես Ֆրանսացիք շատ մտահոգ են այս կացութեան առթիւ։ Արտասովոր միջոցներ կը խորհուին։ Ոմն կ'առաջարկէ մրցանակ հաստատել օրինաւոր ծննդոց համար։ Եւ արդեամբ, գաւառական քաղաքի մը մէջ ամբողջ տարի մը օրինաւոր ամուսնութենէ զատ ծնած չլինելով բնաւ, քաղաքագետն, հաւանութեամբ քաղաքային խորհրդոյն, յայտարարութիւն մը հրատարակեց, որով դրամական պարգեւ կը խոստանայ այն ամէն կանանց որք օրինաւոր ամուսնութեամբ առողջ զաւակ մը ծնին ներկայ տարւոյս մէջ։ Ուրիշներ ալ կ'առաջարկեն դիւրացնել օտարահպատակաց Ֆրանսական հպատակութիւն ընդունելը։

* * *

ԿԱԼՈՒԱԾՔ Ի ՖՐԱՆՍԱ

Ի Փարիզ այս օրերս շահագրգիռ ուսումնասիրութիւն մը հրատարակեցաւ, որ հետեւեալ կերպիւ կը պարզէ Ֆրանսայի կալուածոց արժէքը։

1885 ի մարդահամարին համեմատ, որ բնակչաց թիւէն զատ նաեւ շատ մը պարագայից վրայ մանրաման ծանօթութիւն կը պարունակէ, նոյն տարին Ֆրանսայի մէջ կային 9,051,842 կալուածք, ի բաց թողլով դեղուկ շէնքերն և հանրային շէնքերն։ Այս կալուածք տարեկան վարձք կը բերին երկու միլիառ 810 միլիոն 412 հազար 135 ֆր·, զոր իրենց մէջ կը բաժնեն 6,595,175 կալուածատէրք։ Այն կալուածոց արժէքն ալ է 49 միլիառ 21 միլիոնէ ֆրանք, կլոր հաշուով։ Միայն Փարիզի և շրջակայից (Սէնի գաւառին) կալուածք կ'արժեն 12 միլիառ ֆր։ Իսկ Ստորին Ալպեանց կամ Լողէռի գաւառին բոլոր կալուածոց արժէքն 100 միլիոն ֆր·ի չի հասներ։

1851 էն մինչեւ 1885, 34 տարւոց միջոցին, շինուած կալուածք աւելցած են 1,503,366 հատ, այն է՝ թուոյ կողմէ՝ 21 առ 100 համեմատութեամբ։ Իսկ արժէքի կողմէ աւելցած են 29 միլիառ 284 միլիոն 212,917 ֆր· այն է՝ 152 առ 100 համեմատութեամբ, և տարեկան վարձքի կողմէ աւելցած են մէկ միլիառ 811 միլիոն 422,882 ֆր· որ ըսել է 190 առ 100 համեմատութեամբ։ Կը հասկնաք· 30 տարիէ հետէ Ֆրանսայի մէջ կալուածոց արժէքն 190 առ 100 համեմատութեամբ աւելցած է։ Նոյն թուականին, 100 տուն էն 56 ին մէջ իրենց տէրերը կը բնակէին, և 612 հազար բնակարաններ պարապ կը գտնուէին։ 5,655 դղեակներ կան այս կալուածական հաշուոց մէջ, և 137,000 գործարանք, որոց արժէքն էր այն ատեն երեք միլիառ 184 միլիոն ֆր·, առանց գործիքներն հաշուի դնելու։ Աւասիկ փառաւոր վիճակ մը կալուածական հարստութեան։ Ո՛րչափ աւելի հեռաքրքրաշարժ պիտի լինէր այս ուսումնասիրութիւն եթէ ներկայ տարւոյս մարդահամարին համեմատ յօրինուէր։ Զի տարակոյս չկայ թէ վերջին հինգ տարւոց միջոցին Ֆրանսա մեծամեծ յաւելումներ ըրաւ իւր ամէն կարգի հարստութեանց վրայ։ Տարւոյս սկիզբը տնտեսագէտք կը հաշուէին թէ 1890 տարւոյն մէջ Ֆրանսացի ժողովուրդն իւր պէտքերն հոգալէ զատ առնուազն երկու միլիառ ֆր· մի կողմ դրած է, Պանքաներու յանձնելով, արժեթուղթ դնելով, կալուած շինելով կամ ստանալով, ևն։

* * *

ՀՐԵԱԿԱՆ ԳԱՂԹՄԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Նոյէ Ֆրոյէ Փէռէ կը հրատարակէ Պառոն Հիրշի պատուիրակ Պ· Առնոլտ Հուայդի տեղեկագիրը Ռուսիոյ Հրէից վիճակին վրայ, որոյ պարունակութեան նկատմամբ մեզ եւս պարբերաբար տեղեկութիւններ հրատարակած էինք վերջերս։

Պ· Հուայդ շնորհակալութիւն կը յայտնէ ռուս պաշտօնէից կողմէ դրուած ձեռնտուութեան համար, թէեւ այս պաշտօնէից ամենքն ալ հակառակ են Հրէից, տոգորուած լինելով այս մասին ի Փեթերսպուրգ տիրող դաղափարներով։ Ռուսիոյ հրէական ինդրոյն լուծումը կ'ընդունվարէ երկրագործական գաղթականութիւններ կազմելով հարաւային Ամերիկայի մէջ։ Կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ հրեայ ժողովրդեան մէկ մասն ևեթ յարմար է հողային աշխատութեանց։ Այն հրեայներն են ասոնք որք Նիքոլա կայսեր օրով Բերսոնի կուսակալութեան մէջ հաստատուած հրէական գաղթականութեանց կը վերաբերին։ Անգլ· պատուիրակը կը յանձնարարէ զօրեղապէս և հրապարակային կերպիւ կազմակերպել հրէական գաղթականութիւն, որ այժմ դաղտագողի տեղի կ'ունենայ։ Ռուս կառավարութիւն պէտք է բարեփոխէ անցագրաց արդի դրութիւնն, որ չատ անդամ կը խափանէ գաղթականութիւնն, և երկաթուղեաց վրայ ազատ երթեւեկութիւն թոյլատրուի գաղթող հրէից։ Ռուսիա մնացող հրէից համար ալ երկրագործական վարժարաններ պէտք է հաստատել, որպէս զի ապրուստի խոտելի միջոցներու չդիմեն։ Պ· Հուայդ աղեխարշ նը-կարագրութիւն մը կ'ընէ այն թշուառութեան յոր մատնեալ կը գտնուին շատ մը հրեայք, վերջին խիստ տընտրիութեանց բերմամբ։

* * *

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐ

Անցեալ տարի անգլ· դատարանք մահուան դատապարտեցին զտիկին Մէյպրիք, զառիկի քիչ քիչ գործածմամբ իւր երիկը թունաւորած լինելուն համար, մեղադրութեամբ հոմանւոյ մը։ Ապացուցման ինչ ինչ կէտեր մութ մնացած լինելով, հանրային կարծիքը չընդունեց որ բացարձակապէս չապացուցուած ոճրի մը համար մահուան դատապարտիցայ կին, որ մինչեւ վերջը կ'ուրանար, ուստի պատիժը ցկեանս բանտային աշխատութեան փոխուեցաւ։ Յետ մահուան իւր ամուսնոյն՝ Ճէյմս Մէյպրիքի, դիտուեցաւ որ 2,000 անգլ· ոսկւոյ ապահովագրած էր իւր կեանքը, յօդուտ իւր կնոջ, որ ապահովագրական թուղթերը փոխանցած էր հանգուցելոյն երկուց եղբարց։ Սոքա ընկերութենէն պահանջեցին գումարը, բայց չկրնալով ստանալ, դատարանի դիմեցին։ Պահանջողք կ'ըսէին թէ ապահովագրութեան թուղթն իրենց փոխանցուած էր, և որովհետեւ իրենք դեր չունին սպանութեան գործին մէջ, պէտք է դրամը վճարուի կ'ըսէին նաև թէ տիկին Մէյպրիքի մարդասպանութեան գործը չէր ապացուցուած, քանի որ տարակոյս մը կայ միտ, և կառավարութիւնն հարկ դատած է մահուան պատիժը չնորհել։ Դատարանը վճռեց թէ ապահովագրութիւնը չեղեալ համարելի է, թէեւ նա որ իրաւունք ունէր դրամն ընդունելու՝ ապահովագրութիւնն երրորդ անձանց փոխանցած լինի։ Դատարանը կ'ըսէ որ թէեւ մահուան պատիժը փոխուած լինի ցկեանս բանտային աշխատութեան, բայց եղեռնադատ ատենին վճռով տիկին Մէյպրիք ապահովագրելոյն մարդասպանն համարուած է, և այս վճիռ վաւերական է նաև ներկայ դատին համար։ Հետեւապէս, ընկերութիւնը պիտի չվճարէ 2,000 ոսկին։

* * *

ՀՈՒԶՔՆ Ի ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Ռումանիոյ ամէն կողմը ցորենի հունձքն աւարտեցաւ, կասուն սկսաւ և նոր ցորեն երեւցաւ Պրայլայի հրապարակին վրայ, սա գներով· Նոր ցորեն 61 լիպրա 13 ֆր· 70 ս· յանձնելի յուլիսին և օգոստոսին· Հին ցորեն 57 լիպրա 13 ֆր· դարի 48½ լիպրա 7 ֆր· եգիպտացորեն 57½ լիպրա 9 ֆր· 44 ս··

* * *

ԿԱԼՈՒԱԾՔ ԵՒ ՕՏԱՐԱԶԳԻՐՔ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Հարաւային Ռուսիոյ կալուածական Պանքայք այժմ 617 հատ մեծ և փոքր կալուածներ ունին վաճառելի, որք իրենց մնացած են՝ պարտական կալուածատէրց պարտքերնին վճարելու անկարողութեան պատճառաւ։ Կառավարութիւնն հրամայեց որ այս կալուածներէ ո՛չ մին ծախուի գերման դաղթականներու կամ ուրիշ օտարազգի բնակիչներու։ Եթէ ռուս գնորդներ չդտնուին, այս կալուածներ Կայսերական Կալուածոց Նախարարութեան կողմէ պիտի ստացուին։

* * *

ԲԱԶՄԱՄԱՐԴՈՒԹԻՒՆ ԼՈՆՏՈՆԻ

Ցայտնի է թէ, ըստ վերջին մարդահամարի, Լոնտոն, իւր արուարձաններով, այժմ կը պարունակէ 5,633,332 բնակիչ, այսինքն գրեթէ Նոյնքան բնակիչ որչափ կայ բովանդակ Պելժիոյ մէջ։ Լոնտոն է ուրեմն աւելի բազմամարդ քան Շուէտ (4,800,000 բնակիչ,) քան Փորթուկալ (4,500,000,) քան Զուիցերիա (3,000,000,) քան Պուլկարիա (3,000,000,) քան Սաքսոնիա (3 միլիոն 200,000,) քան Դանիա (2,200,000,) քան Ռունաստան (2,000,000) և քան Նորվեկիա (2,000,000)։ Նաեւ, Լոնտոն երկպատիկ աւելի բնակիչ ունի քան Բանատա, որ բովանդակ Եւրոպիոյ չափ ընդարձակ երկիր մ'է սակայն։ Լոնտոն մէկ միլիոն բնակիչ աւելի ունի քան բովանդակ Աւստրալիա։

* * *

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆ

Այս շաբաթ երեկոյ Նիւ Եորքէ կէս միլիոն ոսկի տոլար ճամբայ հանուեցաւ Ֆրանսայի Պանքան զրկուելու համար ի Փարիզ։ Տարւոյս սկիզբէն մինչեւ շաբաթ իրիկուն Միացեալ Նահանգներէն յԵւրոպա զրկուած ոսկեդրամն է 73 միլիոն 180 հազար տոլար, յետ զեղչելոյ Եւրոպայէն յԱմերիկա դացած ոսկին։

Շաբաթ երեկոյ նոյն չոգենաւով Պարոնայց Ռոչիլտի հաշուոյն Նիւ Եորքէ ճամբայ հանուեցաւ 325 հազար ունկի արծաթ, ըստ որում Փորթուկալ արծաթ դրամ կը կարէ շարունակ։

Որովհետեւ ամերիկեան կեդրոնական Գանձարանն և մասնաւոր դրամատունք կը շարունակեն Նիւ Եորքէ դրամ զրկել կեդրոնական և արեւմտեան նահանգներուն՝ տարւոյս հընձոց փոխարէն, կ'երեւի թէ Նիւ Եորքի հրապարակին վրայ դրամին սակը պիտի բարձրանայ քիչ օրէն։

* * *

ԱՐՀԵՍՏԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՍ

Ցայտնի է թէ Մաք Քինլիի մաքսային օրէնքն հաստատուեցաւ դլխաւորապէս այն դիտմամբ որ ցոյս վայր Միացեալ Նահանգաց մէջ չհաստատուած կամ չզարգացած արհեստք, մշակութիւնք և ճարտարութիւնք նիւթական գրգիռ մ'ունին հաստատուելու, որով և նոր Աշխարհը բոլորովին անկախ լինի Հինէն։

Թիթեղի արտադրութիւնը Միացեալ Նահանգաց համար նոր արհեստ մ'է։ ուստի ամերիկեան ելմտական նախարարութիւնն որոշեց որ թիթեղագործ ճարտար արհեստագէտներ բերուին՝ առանց բռնաբարելու այն օրէնք որ կ'արգիլէ պայմանագրութեամբ օտարահպատակ գործաւորներ բերել Ամերիկա։ Այս տնօրինութեամբ Անգլիոյ Կալլեսցի գործարանատերաց եւ արհեստագիտաց մեծ առիթ մ'ընծայուեցաւ գործարաններ բանալու Միացեալ Նահանգաց մէջ եւ թիթեղ շինելու, որոյ վրայ ծանր մաքս դրուած լինելով Մաք Քինլիի օրէնքով, Անգլիոյ մէջ շինել եւ Ամերիկայ զրկելն առաջուան պէս շահաւոր չէ այլ եւս։

* * *

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆ

Թան իւր այս կիրակի երեկոյեան սեղանաւորական տեսութեամբ կ'ըսէ թէ վերջին եօթնեկին մէջ հրապարակը ծանր և դանդաղ վիճակ մ'ունեցաւ։ Թէեւ ի սկզբան ջանք մ'եղաւ հրապարակը կենդանացնելու, բայց օտար հրապարակաց ընթացքն և միջազգային թղթոց անկումը վհատեցուցին շահագէտներն, և գիներն եւս գացին քիչ մը։ Ուրիշ պետութեանց թուղթեր վաճառուած և անոնց տեղ Ֆրանսական պետական արժեթուղթեր գնուած լինելով, այս վերջնոց գիներն հաստատ մնաց։

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱՆ

(Թիֆլիզի լրագրերէն քաղուած)

Պետերբուրգից գրում են Եւրոպական լրագիրներին, որ հրէաների գաղթականութիւնը Ռուսաստանից՝ շարունակվում է։ Ասում են, որ Բրօդսկի, որը Ռուսաստանի շքարտի ամենամեծ գործարաներից մինի տէրն է, մտադիր է ծախել իր գործարանը և Եւրոպա տեղափոխվել։ Նմանապէս լուր կայ, որ եւ մի ուրիշ հարուստ հրեայ, Ցոյսկով, որը ռուսաց երկաթուղիների ամենախոշոր ակցիոներներից մէկն է, յուսով թողնում է Պետերբուրգ և տեղափոխվում է Պարիզ որտեղ և մշտապէս կը հաստատվի։

—Մի ռուս լրագիր հաղորդում է, որ Գանձակ քաղաքն եկած անգլիացիք սկսեցին հետազօտել այդ տեղերի խաղողի այգիները և առել են արդէն թուրքերի այգիներից սպիտակ խաղողի հունձը։ Սեւ խաղողին անգլիացիք ոչինչ նշանակութիւն չեն տալիս։ Սպիտակ խաղողից այդ օտարները դիտաւորութիւն ունեն ընտիր տեսակի գինի պատրաստել։ Խաղողի բերքը այս տարի առատ է լինելու։

—Թիֆլիսի քաղաքային վարչութեան 1980 թուի յունիսի 17ին մի օրուայ մէջ կատարած աշխարհագրից քաղում են հետեւեալ տեղեկութիւնները։

Առ հասարակ քաղաքային այդպիսի աշխարհագիրների համար կառավարութիւնն օժանդակութիւն է տալիս, բայց Թիֆլիսի քաղաքային խորհուրդն այդ աշխարհագիրն արել է առանց կառավարութեան օժանդակութեան և նստել է 1200 ռուբլի։ Թիֆլիսի բնակիչների ընդհանուր թիւն այդ աշխարհագրով 18,123 հոգի է, երկու տեռը միասին։ ռուսաց հասատուելու ժամանակ 1878 թուին եղել է երկու սեռից 1000 հոգի։ իսկ 1882 թուի աշխարհագրով 8671 հոգի երկու սեռից։ Բաթումի բնակիչների թուի մէջ աւելի աչքի է ընկնում այն որ տղամարդիկը համեմատաբար շատ աւելի են, քան թէ կանայքը (14,180 տղամարդ և 3,943 կին), որ բացատրվում է մասամբ նրանով, որ քաղաքը վաճառական-գործարանական կենդրոն լինելով, ուրիշ նահանգներից եւ նոյն իսկ Ցճկաստանից ամէն տեսակ բանուոր մարդիկ են հաւաքվում այնտեղ, աւելի հայեր։ Դրանից է առաջանում այն, որ բնակիչների ամենամեծ թիւը, տղամարդկանց նկատմամբ, 20-35 տարեկան են որ բանուորական տարիքի ամենալաւ հասակն է և կազմում է 7702 հոգի, այսինքն տղամարդկանց գրեթէ կէսը։

Լոռ գաւառի բնակիչներից 9,398 հոգի յունադաւան են, 2,559 հոգի հայադաւան, 1,659 հոգի հռոմէական և հայ կաթոլիկներ, 1,916 հոգի մահմեդական, 862 հոգի հրեայ եւ ուրիշ դաւանութիւնների մարդիկ։ Լոռ գաւառի 4161 հոգի ռուս են, 3574— վրացի, 3128— հայ, 1995— յոյն, 1171— թուրք, 862— հրեայ, և այլն։

Հայադաւան հայերից գրագէտ (*) են՝ 942 տղամարդ և 184 կին։ անգրագէտ են 1106 տղաներ, և 313 կին։ Մնացած եօթ տարեկանից փոքր երախայ են։ Հայ կաթոլիկներից գրագէտ են՝ 153 տղ· և 73 կին, մնացածը եօթ տարեկանից փոքր երեխայ են։

Բաթումում ընդ ամէն եօթ ուսումնարան կայ, որոնց մէջ սովորում են 364 տղայ և 168 աղջիկ։ դրանցից հայ են՝ հայադաւան հայերից 72 տղայ, 35 աղջիկ։ հայ կաթոլիկներից 28 տղայ 14 աղջիկ։ Մնացածներն ուրիշ ազգութիւնների են պատկանում։

—Յուլիսի 1ին հայոց թատրոնի գործով հետաքրքրվողների մի խումբ հաւաքված էր Դուժայի դահլիճում, առաջիկայ տարվայ հայոց թատրոնի ինդիրը լուծելու համար։ Ինչպէս յայտնի է, սրանից մի քանի ժամանակ առաջ եղած մի ժողովում ընտրվեց մի մասնախումբ, որը պէտք է հանդանակէր 2,500 ռուբլի՝ թատրօնական ծախսերը հոգալու համար։ Մասնախումբը յայտնեց, որ հաւաքված է ընդամենը 1,700 ռուբլի միայն, ուրեմն ցանկացած գումարից 800 ռուբլով պակաս։ Ժողովի մէջ կրկին դանազան խօսակցութիւններ սկսվեցան, թէ ինչ պէտք է անել, արդեօք կարելի է յոյս դնել հանգանակութեան վրա, թէ ոչ, եւ թէ վերջը վճռվեց շարունակել հանգանակութիւնը եւ լրացնել 2,500 ռուբլին։ Ամբողջ տարին Թիֆլիսում բեմ ունենալու համար, այն էլ մեծանուն Թիֆլիսում,—հարկաւոր է մի ոգորմելի գումար, մի 2,500 ռուբլի, և Թիֆլիսի հայ հասարակութիւնը չէ կարողանում, կամ աւելի լաւ է ասել, չ՝ ուզում տալ այդ չնչին գումարը։— դա կատարեալ խոյսաբանութիւն է։

—Երեւանից գրում են· «Հաստատվում է այն լուրը որ մօտ օրերս Նորբայազետում մեծ քանակութեամբ կարկուտ է եկել և փչացրել է շատ ցանքեր։ Կարկուտից առաջացել է հեղեղ, որը թէ քաղաքում և թէ շրջականերում մեր է քանդել եւ մարդիկ ու կենդանիներ խեղդել»։

(*) Գրել կարդալ գիտցողներ։

—)(6)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԵՐԿՈՒ ԱՆՄԵՂՆԵՐ

ԺԻԼ ՄԱՌԻ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՆՁԿՈՒԹԵԱՆՑ ՏՈՒՆԸ

—Այս շատ ծանր է քեզ համար, սիրելիս, ձեռուընդերդ վարժ չեն այս տեսակ բեռերու···

—Օրը ի՞նչ կը վատկիք, ըսաւ Լիէթ։

—Երեք Ֆրանք՝ գործ եղած օրերը։ Դժուա՞ր է։

Իր զօրութենէն վեր էր այս։ Ուրիշ բան պէտք էր։ Նստողական գործ մը, զոր վերջապէս գտաւ ժամէն անուն հանդերձավաճառուհւոյ մը քով, որ կարգ մը մեծ վաճառատանց բեռնեուառներ եւ չափիկներ կը պատրաստէր։ Այդ գործաւորուհին, որոշեալ գին մը ունէր, իւրաքանչիւր կտորի պատրաստութեան համար կը ստանար 60 սանթիմ։ Կը բաժնէր զայնս գործաւորուհիներու, որոց երբեմն քառասուն, երբեմն յիսուն սանթիմ կը վճարէր։ Այս բեռնեուառները մեծ ճարտարութիւն չեն պահանջեր եւ առեւտուրի մէջ կը ծախուին, ինչպէս նաեւ շապիկները, 2 ֆր· 50ի կամ 2 ֆր· 75 սանթիմի։

Տիկին ժամէն ծրար մը տուաւ Լիէթին ըսելով·

—Օրը կրնաք դիւրութեամբ երկու հատ կարել։

Եւ քառասուն սանթիմ տուաւ անոր, խոստանալով միանգամայն աւելցնել, եթէ գործը մաքուր ըլլար։

Ուրեմն, օրը տասնըվեց սու պիտի վատկէր Լիէթ։

Փորձեց։ Առտուընէ մինչեւ իրիկուն յամառաբար ինքզինքը տուաւ այս ծանր աշխատութեան, կորաքամակ և կուրծքը ներս քաշած։

Բայց վերջին ժամանակներս այնքան ասդին անդին վազած էր որ երջանիկ կը համարէր ինքզինքը։ Պատուհանին մօտ նստած, ոտուընուն աթոռակի մը վրայ, իր նիհարցած մատուընուներով ճերմակեղէնները կը կարէր։ Այսօրինակ խեղճ կանանց համար գրուած է հետեւեալ անգլիերէն հռչակաւոր երգը·

«Կին մը նստած է, գրգլեակներով ծածկուած։ Իր արտեւանունքը կարմրցած և ուռած են։ Մատները խոնջած և մաշած են։ Զղային ճապարումով մը կը հրէ իր ասեղը, կը քաշէ թելն եւ անդուլ անդադար, կծու և հեծեծուն ձայնիւ, կ'երգէ·

«Կարէ, կարէ, կարէ ասեղս··· Երբ աքաղաղն երգէ հեռուանց, և կարէ, կարէ, կարէ նորէն երբ ծակուծուկ տանիքիս ծերպերէն պլպլան ասղերը··· Կարէ, կարէ, կարէ մինչեւ որ ուղեղդ ցնորակոծ ըլլայ, մինչեւ որ աչուընդերդ այրին եւ պղտորին··· կարէ, կարէ, մինչեւ որ նստած տեղդ քնանաս, եւ երազիդ մէջ աւարտես կարդ···

«Օհ, մէկ ժամ մը միայն, ժամ մը հանգիստ··· վայրկեան մը դադար, չէ թէ սիրոյ եւ յուսոյ օրհնեալ քաղցրութիւնները ճաշակելու, այլ իմ վշտիս վրայ մտածելու համար··· քիչ մը լացն այնքան պիտի ամոքէր իմ սիրտս···

«Կարէ՛, կարէ՛, կարէ՛ ասեղս, աշխատութիւնս չպիտի լմննայ երբէք··· կարէ՛, կարէ, կարէ՛, ապքատութե՞ան մէջ, նօթութե՞ան մէջ, անարգութե՞ան մէջ···»

Ուիշարին ձգած վերջին դրամովը Լիէթ յաջողած էր եռամեայ վարձագինը վճարել, բայց որովհետեւ ըսած էր որ պիտի ելնէ անկից, ստիպուեցաւ ուրիշ բնակարան մը փնտռել։

Ո՛հ, կարելի եղածին չափ ամենէն պարզն ու ամենէն ածանը··· այն որ իր առօրեայ խեղճ վաստակին ամենէն քիչ պիտի վնասէր։

Բառաշրմինների փողոցը, ընդարձակ տան մը մէջ՝ ուր կը բնակէին աւելածուներ, քարտիներուն կամ գիներու վաճառանոցին մէջ աշխատող գործաւորներ, գտաւ առանձին սենեակ մը չիմինեյով, անձուկ, խոնաւ, հորի պէս մութ և գարշահոտ բակի մը խորը չինուած· բոյն ժանտատենդերու, բոյն թշուառութեանց, բոյն տրխրութեանց։ Խել մը բակերէ և նրբանցքներէ անցնելէ ետք, կը հասնէր իւր դրան, ծուռումուռ և այնքան ցած որ ստիպուած էր ներս մտնելու պահուն ծռիլ։ Գետնատակը, բակին վրայ նայող նեղ պատուհանէ մը լոյս կ'առնէր։ Եւ ինչ լոյս, Փարիզի բոլոր մառախուղներէն աւելի պղտոր եւ դեղնագոյն լոյս մը, որ կարծես մեծ քաղաքին աղտեղութիւններով շաղուուած էր։

Այս խղճկին վարձագինն էր տարին հարիւր վաթսուն Ֆրանք, այսինքն օրը քառասունհինգ սանթիմ, զոր պէտք էր մէկ կողմ դնէր իր օրական վաստակն եղող տասնըվեց սուէն։ Իրաւ է թէ կարելով կարելով աւելի ճարտար եղած էր, և տասներկու կամ տասնեհինգ ժամ մոլեգնաբար աշխատելէ ետքը, կը յաջողէր երկուքուկէս երբեմն երեք բենեուառ կարել, որով իր օրականը կ'աւելնար և քսան սուի կը հասնէր։ Հետեւապէս ապրուստի համար գրէթէ տասնըվեց սու կը մնար իրեն···

Լիոնէն բերած բոլոր կահկարասիներէն, բոլոր գեղեցիկ ճերմակեղէնէն, Սելէսթի բարեկամութեան բոլոր սիրելի յիշատակներէն անհրաժեշտ պէտք եղածները մնացած էին· իր անկողինը, պահարան մը, երկու աթոռներ, պղտիկ սեղան մը։

Առտուընէ մինչեւ իրիկուն լամպարը վառած կը մնար այս գարշահոտ ծակին մէջ, և ասիկայ սուղի կը նստէր։ Ի վերջ, անձրեւ չեկած օրերը, սովորութիւն ըրաւ երթալ դրան մօտ նստիլ։ աւելի լրատակ տեսնելու համար։ Եւ հոն է որ աշխատեցաւ, հասակը կքած, գրգլեակներուն վարձակալներու անտարբեր ակնարկին տակ, որք կը խռնուէին այս տեսակ մը միջնաքաղաքին մէջ։

Եւ սակայն անոնց մէջ բարեկամ մը ունեցաւ։

Երբեմն առաւօտուն դուրս եկած պահուն, իրիկունն տուն դարձած պահուն իր մօտ պզտիկ մանչ մը կը կենար զոր Շարլօ կը կոչէին։

Հազիւ երեք կամ չորս տարեկան կար, բայց իր արթուն կերպարանքը, կայտառ երեսոյթը, կրակոտ և սեւ աչուընները, կը ցուցնէին իր մտաւորական արթնութիւնը։ Պատուտած զգեստ մը կը հագնէր, կապերտի մնացորդներով, կերպասի կտորներով, հինցած ճերմակեղէններով շինուած և գեռաներուն մէջէն ժողուուած, որք տեղ տեղ ցոյց կուտային սրունգներուն, ուսերուն վրայ, անձրեւներէն, ցուրտէն և արեգակէն կարմրցած ողորմելի մարմ։ Փարիզի քարայատակին վրայ մեծացած տղայ մըն էր պզտիկ Շառլօն։ իր հայրը փետրավաճառ գործաւոր մըն էր, որուն կինը տունները կը ծառայէր։ Ծնելէն երեք օր եռքը, կորսնցուցած էր իր մայրն և վեց ամիս եռքը հայրն անձնասպան եղած էր հիւանդութենէ և թշուառութենէ ազատելու համար։ Դրացուհի մը, որ ցիեանս եկամուտ մը ունէր, իր քով առաւ մանկիկը և ծծակով շարունակեց զայն սնուցանել։ բայց այդ կինն ալ մեռաւ։ Շառլօն այդ թաղին մէջ ձեռք ձեռք անցաւ մինչեւ երկուքուկէս տարեկան հասակն։ Այդ տարիքին մէջ Պերլոտ անուն կին մը քովն առաւ որ Բառշրմինների փողոցին տունը կը բնակէր, որ արդէն հինգ վեց նոյն կարգի տղեկներ ունէր նոյն ձեւով որդեգրած և որ զանոնք թաղին մուրացկաններուն մուրացկանուհիներուն կուտար վարձքով, որք կը գործածէին զանոնք հանրային գութը շարժելու համար։

Պերլոտ այլանդակ արարած մըն էր, բարձրահասակ և չոր, որուն դէղնած դէմքը ծակոտի ծակծկուած էր։ Ոչ յօնք ունէր, ոչ թարթիչ։ Իր չար, պզտիկ և կլոր աչուընները կը փայլէին կարմրածիր և կը մտնէին սիրտ մը որ այլեւս անմատչելի էր գորովոյ։

Էրիկը, Պերլօ, քրջկաւաք էր, ցերեկը կը քնանար կամ կը գինովնար, գիշերը կը թափառէր։ Կնկանը հրամանին տակն էր և անոր պէս չար։

Իրիկունը, մուրացիկները մինչեւ տուն կը տանէին Շառլօն և Պերլոտ կ'ընդունէր տղուն օրական վարձքը, տղան որ իր սիրուն դէմքով շատ կը վատկցնէր զինք գործածող թշուառականներուն և Պերլոտ սուղ գինով վարձու կուտար զայն։

Պերլոտի եկամուտներուն ամենէն փայլուն էր։

Պզտիկը չուտով սովորած էր Լիէթը գտնելու, իր տեղը, քիւրն տակ, փողոցին մօտ, աթոռ մը իրեն համար, աթոռ մըն ալ ճերմակեղէնին։ Շառլօ անոր երեսը կը նայէր, երկար ատեն դիմացը կը կենար ակնապիշ, անդուլ իջնող խնող ասեղին տակէն իրր թէ կը զուարճանար, և կը ժպտէր ինք՝ հէգ փոքրիկը՝ հէգ կնկան։

—Զարմանալի՞ բան, ըսաւ Շառլօ օր մը, սիրտ առնելով, երբէք տեսած չէի գեղեղ այս թաղին մէջ։

(Շարունակելի)

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԱՒ ՕՐՈՒԱՆ ԳԷՊԳԷՐ ԵՒ ԱՆԴԻՐՆԵՐ

ԿԼԱՍՏՈԹՈՆԵԱՆ ՅԱՂԹՈՒԹԻՒՆ

Անգլիոյ մէջ օրուան մեծ դէպքն է Կլասթոնեանց ընտրական յաղթութիւնը Բէյմսբրիճշիրի գաւառին Ուիսպէչի շրջանակին մէջ, ուր պահպանողական երեսփոխանն հրաժարած լինելով, Կլասթոնեան ընտրելի Պ. Արթուր Պրանտ ընտրեցաւ 3,979 քուէով, մինչ պահպանողական Պ. Տընքան 3,719 քուէ միայն ստացաւ, այն է՝ 260 քուէ նուազ, մինչ վերջին ընտրութեան մէջ, 1886ին, պահպանողական ընտրելին 4,169 քուէով ընտրուած էր, և Կլասթոնեան ընտրելին 3,082 քուէ ստացած էր, այն է՝ 1,087 քուէ պակաս։ Այս 1,087 քուէի փոքրամանութիւնը Կլասթոնեանք հինգ տարի եաքը փոխած են 260 քուէի մեծամասնութեան մը։ Այս յաջողութիւն ուշագրաւ է մասնաւորապէս այն պատճառաւ որ Պահպանողականք ո՛չ իսկ իրենց 1886ի թիւը գտած են։ Ի վերերս ամէն անգամ՝ որ Կլասթոնեանք աթոռ մը կորզեցին Պահպանողականներէն, դիտուեցաւ որ այս վերջինք իրենց առջի թիւէն նուազ չէին, բայց Կլասթոնեանք նոր օյժեր գտած էին նոր ընտրողաց դասերուն մէջ։ Այս անգամ Կլասթոնեանք քալ մը աւելի կ'առնուն։ Իրենք կ'աւելցնեն իրենց առջի թիւը, մինչ Պահպանողականք առջի թիւն անգամ չեն գտներ։ Թէպէտ որ նախաբարական կուսակցութեան պատկանող թերթք մ'է այսօր, ցաւօք կը հաստատէ այս իրողութիւն, և չուրանար պահպանողական պարտութեան ծանրութիւնը։ Թէպէտ կը խոստովանի թէ Պ. Կլասթոնի վերջապէս տրամաբանական վատ մը ձեռք ձգած է՝ գուշակելու համար թէ առաջիկայ ընդհանուր ընտրութիւնք իրեն նպաստաւոր պիտի լինին։ Թէպէտ կը յուսայ սակայն թէ ընդհանուր ընտրութեանց մէջ ժողովուրդն ընդհանրական խնդիրները միայն պիտի նկատէ, տեղային ամէն խնդիր մոռնալով, և յայտնեսցէ Պ. Կլասթոնի առաջարկներուն (իռլանտական ինքնօրինութեան) վնասակարութիւնն աւելի աչքի պիտի դարնէ։ Թէպէտ չի կրնար հասկնալ թէ ինչո՛ւ համար տապալի արդի նախաբարութիւնն, որ 1886էն մինչեւ 1891 շատ աւելի աղէկ կառավարած է երկրին թէ՛ ներքին և թէ արտաքին գործերը քան Պ. Կլասթոնի նախաբարութիւնն 1880էն մինչեւ 1885։ Կլասթոնեանց ընտրական յաջողութիւնները թէպէտ կը վերագրէ գիւղացի ընտրողաց տգիտութեան, որք փայլուն յոյսերէն կը խաբուին։ Եթէ այս է ճշմարտութիւնը, թէպէտ այդ բանն ըսելու էր երբ խորհրդարանը կ'որոշէր ընտրողութեան իրաւունք տալ գիւղացիներուն։

ՖՐԱՆՍԱՅԻՔ ԵՒ ՌՈՒՍԻՔ

ՁՈՐՆ ԵՒ ՁՈՐՈՒՀԻՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՄԷՋ

Այս շաբաթ օր Այեքսանդր Գ. կայսր, Կայսրուհւոյն, Ցունաստանի Թագուհւոյն, Այեքսիս մեծ դքսին և կայսերական գերդաստանին պատկանող մեծ-դքսուհեաց և բազմաթիւ պաշտօնակալաց հետ, այցելեց Ժէրվէ ծովակալին նաւատորմը։

Կանխաւ իմացուելով, Փեթերսպուրգէ խուռն բազմութիւն շոգենաւերով, շոգեմակոյկներով ու նաւակներով դիմեց Քրոնշդատ առաջեւ։ Օդն սքանչելի էր։ Ալեքսանդրա կայսերական զբօսանաւը Փեթերհոֆի պալատան նաւամատոյցէն առաւ զնոցին Վեհափառութիւնս։ Երբ այս նաւ երեւցաւ, պիտական մեծ դրօշք պարզուեցան ռուսական և ֆրանսական մարտանաւուց վրայ։ Ռուս և ֆրանսացի նաւազք ի քթթելական ցատկեցին եղան շարուեցան կայմերուն վրայ։ Եւ ահա այս ամէն մարտանաւերէ թնդանօթք կը սկսին որոտալ։ Ռուս և ֆրանսական նաւատորմք որոտընդոստ կ'ողջունեն հանուրց Ռուսաստանեայց Վեհապետն։ Երկուց ազգաց ծովակալաց զրահաւորք կը հնչեցնեն ռուսական ազգային երգը։ «Պոժէ Զարա թրանի»։ Տէր, պահե՛ Զարն։ Ալեքսանդրա մարտանաւերէն դեռ ևս պէս, մէն մի նաւու սրահակազօրքը, կամրջակին վրայ համախմբուած, զինուորական բարեւ կուտայ, և նաւազք եօթնեակ Հուրրահերով կ'ողջունեն Զարը, սպայք գլուխնին կը բանան, փողերն և թմբուկները կը հնչեն։ Ալեքսանդրա կը դանդաղեցնէ իւր ընթացք, և կամաց կամաց անցնելով նաւատորմին մէջէն, Մարէնկոյի մօտ կը կենայ։ Նշեղ մակոյկներ կ'ընդունին զնոցին Վեհափառութիւնս, որք կ'երթան Մարէնկո, որոյ սանդուխին վարը կ'ընդունուին Ժէրվէ ծովակալն եւ նաւապետ Բուռժոյի կողմէ։ Նաւազք շարուած են կայմերուն և պարաններուն վրայ, զրահաւորին զօրքերը վերնայարկը մէկ գծի վրայ են, սպայք սուրերնին բացած բարեւի կեցած են զրահաւորին առաջակողմէն մինչեւ յետակողմը։ Զարն իւր հետեւորդներով վեր երթալուն պէս, զօրքերը զինուորական բարեւ կուտան, թմբուկները կը հնչեն, փողերը կը գոռան, ֆրանսական նուագարանք ռուսական երգը կ'ածեն։ Կայմերուն վրայ կեցած նաւազք Հուրրաներ կ'արձակեն այնքան եռանդնալից և երկարատեւ, որ դժուարաւ կը լռեն։ Զրահաւորին մէջ առջեւ Նոցին Վեհափառութիւնք կ'ընդունուին դեսպան Պ. տը Լապուլէյի կողմէ, որ Զարին շնորհակալութիւն կը յայտնէ ֆրանսական մարտանաւերն այցելով ըրած պատուոյն համար։ Զարն ոտքը զրահաւորին մէջ դնելուն պէս, ռուսական կայսերական մեծ դրօշը կը պարզուի Մարէնկոյի մեծ դրօշին վրայ, եւ յետակողման կայմին վրայ՝ հելլենական արքայական դրօշն, ի պատիւ Ցունաստանի Թագուհւոյն։

Զարը զրահաւորին եաեւի կողմը կ'երթայ։ Զարուհւոյն, Ցունաստանի Թագուհւոյն և մեծ-դքսուհեաց բաց դոյն արդուզարդերը շնորհալի հակապատկեր մ'են նաւային և զինուորական չքեղ համազգեստներուն։ Զարը ռուս ծովային համազգեստով է։ Զրահաւորին զօրքերը կը շարժին, եւ Զարին առջեւէն կ'անցնին։ Զարը կը խնդակցի Ժէրվէ ծովակալին՝ իւր մարդոց այս առնական կրօվի երեւոյթին և բարեկարգ շարժանցն համար։ Իւր առջեւէն անցնող նաւային զինուորաց մէջ կային որոց կուրծքերը շքադրամներով զարդարուած էին։ Զարը փափաք կը յայտնէ անոնց խօսք ուղղելու։ Սուլակ մը կը հնչէ, եւ այս քաջ նաւազք կը վազեն կուգան և նորէն կը շարուին։ Զարը կը հարցափորձէ զանոնք։ Ամէն մէկուն մեծաւ բարութեամբ կը հարցունէ թէ ի՞նչպիսի պարագայից մէջ այն շքադրամին արժանացաւ։ Նաւազներն ալ՝ քիչ շատ յուզեալ՝ կը պատասխանեն թէ ո՛ր ճակատամարտներու մէջ երեւելի հանդիսացեր էին։ Շատ կը բերկրին ֆրանսացի նաւազք և աննկարագրելի խանդով մը կը տոգորուին, տեսնելով որ այսպիսի մեծ ինքնակալ մը իրենց հետ կը խօսի այնքան քաղցրութեամբ։

Կայսերական գերդաստանն ապա պարտեցաւ Մարէնկոյի այլ և այլ մասերն, եւ մակոյկներով գնաց Մարսպոդպատեայ զրահաւորին, որ դեռ նոր եկած է Սէյնի ֆրանսական նաւարանէն։ Մարէնկո հուրրաներով եւ թնդանօթաց արձակմամբ հրաձիգի ողջոյնը կուտայ Զարին, որ Զարուհւոյն հետ պտըտելով Մարսոյի ամէն մասերն, իւր սքանչացումը կը յայտնէ նաւային ճարտարապետութեան այս նորագոյն հրաշակերտին վրայ։ Զարն և Զարուհին ամէն ծակ ու ծուկ պտրտեցան Մարսոյի մէջ, ամենափոքր մանրամասնութեանց վրայ տեղեկութիւն խնդրելով պաշտօնակալներէն, և մեծաձայն գովեցին մարտանաւին մարքրութիւնն ու բարեկարգութիւնը։ Խնամով քննեցին նոր ոճով թնդանօթները, թորփիլներն և զանոնք շարժող մեքենաները։ Փորձեր ալ եղան, իրենց հետաքրքրութիւնը գոհացնելու համար։ Հրետաւոր 34 սանտիմեդր տրամագծով թնդանօթը շարժեցին և պարկեցին իւր ջրաչարժ մեքենայից օգնութեամբ։ Մեկնելէ յառաջ, Զարը, Զարուհին և ռուս նաւատորմին ընդհանուր հրամատար Այեքսիս մեծ-դուքս ներկայ էին խնդակցեցան Վէրոն նաւապետին որ կը հրամայէ այս գեղեցիկ նաւուն։

Երկու ժամ մնալէ յետոյ ֆրանսական նաւատորմին մէջ, Նոցին Վեհափառութիւնք գացին Տէրժաֆ կայսերական զբօսանաւն, ուր ի պատիւ Ֆրանսացւոց հացկերոյթ տուին, որոյ միջոցին զինուորական նուագարանք հնչեցուցին ռուսական ազգային երգն և Մարսէյէզ, որոն յարկոյս ոռնիրբեցին բոլոր ներկայք։ Աւտրիկ չատ հետաքրքրաշարժ պարագայ մը, երեկի ստոյգ ծանուցումէն եաքը թէ «Մարսէյէզի եղանակն անգամ արգելեալ կը մնայ Ռուսիոյ մէջ»։ Զարը բաժակառաջարկեց ի պատիւ Պ. Բառնոյի եւ ֆրանսական նաւատորմին։ Պ. տը Լապուլէյ պատասխանեց՝ արտասանելով բաժակաճառ մը շնորհակալեաց առ կայսրն և ռուս նաւատորմը։

Կայսերական գերդաստանն ապա Ալեքսանդրա զբօսանաւն անցաւ, և Փեթերհով վերադարձաւ, նովին հանդիսութեամբ ողջունուելով ֆրանսական և ռուսական նաւատորմին կողմէ։ Կայսերական գերդաստանին անդամք մեծապէս հրճուեցուցին շատ մը ֆրանսացի նաւազները, բարեկամաբար խօսելով անոնց հետ, անոնց վիճակին և անցեալ ծառայութեանց վրայ հարցումներ ընելով, տեղեկութիւններ խնդրելով իրենց ուղեւորութեանց վրայ և հանգամանաբար մակ ընելով այս զրահաւորաց սպառազինութեանց նրկատմամբ իրենց տրուած բացատրութիւնները։ Ֆրանսացի նորահաս նաւազք շուտով ընտանեցան կայսերական գերդաստանին, այնպէս որ նոյն իսկ կայսեր և կայսրուհւոյն կը մօտենային՝ մանկական բերկրանք արտայայտելով, և շատ լաւ տպաւորութիւն մը տարան նոյնին վերեւհամբոյր ընուորութեան վրայ։

—Կայսերական այցելութեան օրն հատարակութիւնը չընդունուեցաւ ֆրանսական մարտանաւերն, որք ուրիշ օրեր լի են հետաքրքիրներու խուռն բազմութեամբ։

—Ռուս և ֆրանսացի նաւազք բոլորովին եղբայրակցած են։ Ռուսական ծովային նախարարութենէն հրաման տրուած է ռուս նաւաստեաց որ քաղաքին մէջ իրենց հանդիպած ֆրանսացի նաւաստիներն հիւրընկալեն, և ըմպելիք հրամցնեն։ Եթէ դրամ չունին, իրենց մարտանաւուն անունը տան։ Ինչ որ ծախք ըրած են, նախարարութիւնը կը վճարէ։

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ԴԷՊՔ Ի ՀԱԴՖԻԼՏ

Լորտ Սալիսբրիի չքեղ դղեակին մէջ, ի Հադֆիլտ, ի պատիւ Վիլհէլմ Կայսեր արուած հացկերոյթի միջոցին, տիկին Վատինկդոնի (ֆրանսական դեսպանին կնոջ) մանեակը քակուեցաւ, և Փորթուկալի դեսպանն որ անոր քով կը գտնուէր, դեսպանուհւոյն օգնութեան փութաց, կապելու համար մանեակին հանգոյցը։ Զայս դիտելով, Կայսրն աղաղակեց խնդալով։ «Ահա՛ Փորթուկալ որ կ'ուզէ խեղդել զՖրանսա»։ Եւ երբ Կալլէսի իշխանն ևս դեսպանուհւոյն օգնութեան հասաւ, «Աւելի գէշցաւ գործն», (յարեց Կայսրը)։ ահա՛ Մեծն Բրիտանիա որ կ'ուզէ Փորթուկալին օգնել այս մասին»։

Ի ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Պարսկահպատակ սահմանարանակներէն առևանգեալ Օր. Կրինֆիլտ Անգլուհին Սավուճ-Պուլադ քաղաքէն Թէհրանի հիւպատոսարանն առաքուեցաւ։ Ի Սավուճ-Պուլագի հիւպատոսարանին մէջ կը պահուէր վերջերս։ Հիւպատոսարանէն ալ պարսիկ կառավարչին յանձնուեցաւ։ Անգլ. գործակալը կ'առաջարկէ որ աղջիկն հարցաքննուի Թուրքերէ և Պարսիկներէ բաղկացեալ յանձնաժողովոյ մը առջեւ։ Պարսիկ կառավարչին պատասխանը շուրջ կը դեգերին առեւանգողին ցեղակիցք։

ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆ

Կալլէսի իշխանն օգոստ. ի մէջ Պերլին պիտի գայ պաշտօնապէս, իւր մօր կողմէ փոխադարձ այցելութեան Վիլհէլմ Կայսեր։

ՖՐԱՆՐԵԻԲՈՒՍ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Անգլ. մամուլը Ֆրանսական նաւատորմին եղած սիրալիր ընդունելութեան առթիւ կ'ըսէ թէ այս ընդունելութիւն և սերպ թագաւորին վնեիլք ընդունելութիւն հակացոյցեր են երբեակ նիզակակցութեան նորոգման դէմ։ Բայց դեռ ժամանակն եկած չէ Ֆրանքեռուս դաշնագիր մը ստորագրելու։ և որովհետեւ Ռուսիա առ այժմ տրամադիր չէ հաստատ յանձնառութեանց ներքեւ մտնել հանդէպ Ֆրանսայի, կ'երեւի թէ Ռուսիա պատերազմի ժամանակն հասած չի համարիր տակաւին։

ԵՐԲԵԱԿ ՆԻԶԱԿԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսական թերթ մը հեռագրով լուր կ'առնու Պրուսէլէ թէ Պելճիա յարած է Երբեակ Նիզակակցութեան և թէ բանակցութիւնք յաջող վախճանի հասած են, ի ձեռն զօրավար Պառոն Վան տէր Սմիսէնի։

Հեռագրով լուր առնուլ շահեկան իրողութիւն մ'է լրագրոյ մը համար։ Բայց արդի պարագայիս մէջ, չենք կրծեր թէ հեռագրոյն ճշմարիտ լուր մը հաղորդած լինի։

ԳԱՂԱՓԱՐԲ ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԵՐ

Վիլհէլմ Կայսր Շուէտի թագաւորէն արտօնութիւն խնդրեց Հիւսիսի հրուանդանին վրայ որձաքարէ և արոյրէ յիշատակարան մը կառուցանելու, որով յիշեցնէ իւր այցելութիւնն յայս երկիր, եւ քաջալերէ նաւորդները դէպ ի Բեւեռ յառաջանալու։ Յիշատակարանին վրայ յօրինուած եղերուռաքաղ մը դէպ ի Բեւեռ մատնանիշ պիտի ընէ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԱՐԶՈՒԱԾՆԵՐ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԽՆԴՐՈՅՑ ԱՌԹԻՒ

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՅԱՑՑՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բիւքէրէշ Զայրուակ երկար յօդուած մը կը գրէ Վաքարէսքօ ընտանիքին դէմ, զոր կ'ամբաստանէ Ռումանիոյ տիրող գերդաստանին հակառակ ընթացքի մէջ գտնուելուն համար։ «Էլիզապեթ Թագուհին կորուսած է ամէն գերման զգացում։ Ինքն էր պատճառ անկմանՊրգիանոյի դահլիճին, որ անձնուէր էր Գերմանիոյ։ Վաքարէսքօ ընտանիքն ալ Ֆրանքֆուրտ միութեան քաղաքական չահուց անձնուէր է։ Այդասցի Պ. Շէֆէր տարի մը յառաջ Պուքրէշ եկաւ Ֆրանսացի գրագիտուհի Տիկին Ատանի ջերմ յանձնարարականով առ Թագուհին Ռումանիոյ, որ զՊ. և Տիկին Շէֆէր լաւ ընդունեց։ Պ. Շէֆէր շատ չանցած եղաւ մասնաւոր քարտուղար Թագուհւոյն, որուն վստահութիւնը գրաւեց լիովին։ Տիկին Շէֆէր Ռուս է, Համապատութեան հեղինակ Աքսաքովի աղգականն։ Շէֆէրք պալատան մէջ հաստատեալ, Օր. Վաքարէսքոյի հետ համաձայնեցան, և ամուսնական խնդիրն հանեցին, որոյ շնորհիւ Ռուսիա և Ֆրանսա կրնան իրենց չահուց գործածել զՌումանիա, քանի որ Էլիզապեթ Թագուհին և Վաքարէսքօներն համամիտ են իրենց, և ըստ այնմ կը շարժին կարդ Թագաւորին մօտ։»

Սիրոյին պատմութենէն եաքն, այս քաղաքական վէպն ի՞նչպէս կը գտնէք։ Գրողը Գերմանիոյ ամենէն լուրջ թերթն է ոսկան։

ԵՈՐԿԻՈՍ ԻՇԽԱՆԻՆ ԴԺԲԱԽՏՈՒԹԻՒՆԸ

Զարեւիչին ընկերացող Եորկիոս Իշխան Ցունաստանի, Ամերիկայէն Լոնտոն ժամանելով, բարեկամներու պատմեց թէ «Մեր չոգենաւուն մէջ 150 ի չափ ամերիկացի տիկիններ և օրիորդներ կային, որոց ամենքն ալ վայրկենական լուսանկարի գործիք մ'ունէին։ Նաւուն վերնայարկը ելայ, այս ամէն լուսանկարք իմ վրայ կը տնկուէին։ Կ'ուզէին անպատճառ իմ լուսանկարս առնուլ։ Ես ալ կ'աշխատէի դէմքս ծածկել լրագրի մը եանի, կամ ձեռքերովս գոցել, բայց վայրկենական լուսանկարք կը շարունակէին բանիլ։ Եաքի օրերն հարկադրեցայ խցիկս դուրս չելնել ցերեկը։ Դիշերը միայն վեր կ'ելնէի։»

Եորկիոս իշխանին տեղ ուրիշ թեթեւ երիտասարդներ գուցէ դժբախտութիւն չհամարէին այսքան փափուկ ուշադրութեանց առարկայ լինել։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԷՋՄԻԱԾՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Էջմիածնէն հետեւեալ լուրերը կը հաղորդեն մեզ։

Գեր. Ցեղակոն մտադիր էր Սինոդի համար նոր եւ ընդարձակ պաշտօնատուն մը կառուցանել, Ս. Էջմիածնի տաճարին հարաւ-արեւմտեան կողմը։ Սակայն այս նոր կառուցուելիք շինութիւնը ինքնուրոյն բան մը պիտի լինէր, մինչ հանգուցեալ Կաթողիկոսի պատրաստած ծրագրոյն համեմատ, տաճարի եւ վանուց նորոգութիւնք եւ շինութիւնք ընդհանուր յատակագծի մը համաձայն կատարել որոշուած էր։ Ուստի Սինոդը յարմարագոյն տեսեց մեծագումար ծախք մը չընել ընդհանուր յատակագծէն դուրս, եւ ընտրելի հարապատին հաճութեան թողուց, պատրաստուած ծրագիրը վերջնականապէս հաստատել եւ ըստ այնմ նորոգութեանց եւ շինութեանց ձեռնարկել։

Առ այժմ շինութիւնը յետաձգուեցաւ, զի այժմեան շինուածք կարող են գոհացում տալ ընտրութեան ժամանակի պահանջից։

Յետաձգուած է նաեւ Մայր Տաճարի նորոգութիւնը, որուն համար դեղեցիկ ծրագիր մը պատրաստուած էր, եւ Հանգուցեալ Կաթողիկոսն ալ հաւանելով կը պատրաստուէր կոնդակով գործադրութիւնը շրջանայել։

Այդ ծրագրին համեմատ, Դէորգեան թանգարանին կիսաբոլոր գրմբէթները վերցուելով՝ տեղը փոքր կաթուղիկէներ պիտի շինուին, Փիլիպպոսեան զանգակատան քանդակները՝ տաճարին շրջապատին վրայ պիտի շարուին։ Եւ պատուհանները միաձեւ կարգի պիտի վերածուին։ Ներքին զարդերու նկատմամբ տակաւին որոշում չէ տրուած։

Ծանրագոյն կէտն է Իվան խորանին եւ կաթողիկէին խնդիրը։ Այդ շինուած հազիւ 200 տարուան կեանք ունի, զի կառուցուած է Այնթապցի եղիազար կաթողիկոսէ, ուստի չկրնար պահանջելի հնութեան պատիւը։ իսկ միւս կողմանէ խափանած է աւագ խորանին տեսքը, եւ հանդիսութեանց դիւրութիւնը արգիլած։ Իվան տեղին ի սկզբանէ պատուուած էր, ճիշդ մեծ կաթուղիկէին ներքեւ, այլ խորան չէ եղած։ Ուստի վերջին կաթողիկոսներէն չատերը ունեցած են եղիա զարեան կաթողիկէն եւ խորանը վերցնելու խորհուրդը, զոր ունէր և հանգուցեալ կաթողիկոսը, այլ գործադրութիւնը պիտի ծայ ի հարկէ մինչեւ որ կարգը հանի Մայր Տաճարին ներքին նորոգութեանց։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎ

Խառն ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի Խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ռժեն. Ս. Պարտիրաք Հօր եւ զբաղեցաւ գաւառական ու յարաբերական խնդիրներով եւ ի միջի այլոց նկատողութեան առաւ Վանայ պատրիարքական փոխանորդ Արժ. Յովսէփ Ծ. Վրդ. Այվազեանի մէկ գիրն, որով իւր գործառնութիւնները կը տեղեկագրէր։

Խառն ժողովն յետոյ Քաղաքական ժողովն եւս ի նիստ գումարելով զբաղեցաւ ներքին, յարաբերական և այլ խնդիրներով։

Տ. տեսական Խորհուրդն ի նիստ գումարելով երէկ ի Ղալաթիա ատենապետութեամբ Մեծ. Միհրան էֆ. Սեթեանի եւ զբաղեցաւ հաշուական ու թղթային խնդիրներով։ Մշոյ Ս. Կարապետի վանուց մէկ քանի տարուան հաշուեցոյցերը քննուած ըլլալով, Խորհուրդը տեղեկագիր մը պատրաստեց եւ մատոյց Ազգ. Վարչութեան։

ԱՐՄԱՇԵՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արմաշէն կը գրեն մեզ։

Գեր. Օրմանեան Սրբազան, որ Պատ. Խնամակալութեան հետ խորհրդակցելու համար յատկապէս ի Կ. Պոլիս գնացած էր, յուլիս 29 ին դարձաւ ի Դպրեվանս, եւ յուլիս 1 էն սկսան տարեկան քննութիւնք։

Երկու դասարանք կը քննուին օր ըստ մէջ, իւրաքանչիւր նիւթի վրայ առանձինն, թէ դրաւոր եւ թէ բերանացի։ Նիւթերը, իւրաքանչիւր դասարանի համար 14 են։

—Մեծ. Մ. Միհրան էֆ. Արիկեան, որ ծանօթ է իւր երկասիրութեամբ եւ հմտութեամբ, Պատ. Խնամակալութեան յանձնարարութեամբ հասաւ ի Դպրեվանս, յուլիս 6 ին, եւ երկու օր շարունակ զանազան նիւթերու քննութեամբ զբաղելով, յուլիս 9 ին դարձաւ ի Կոստանդնուպոլիս, իւր տեղեկագիրը ներկայելու Պատ. Խնամակալութեան։

Դպրեվանուց ընթացքը, եւ երկամեայ միջոցին մէջ ստացած զարգացումը նպաստաւոր տպաւորութիւն գործեցին Արիկեան էֆէնտիի վրայ։

Ընկերակից էին նոին Մեծ. Խաչիկ եւ Կարապետ Խորասանճեան էֆէնտիներ, որք ուխտագնացութեան նպատակով եկած էին յԱրմաշ։

ՌՈՒՍԱՀԱՅՔ ԵՒ ՊԱՐՈՆԵԱՆ

«Թիֆլիզի Հայերէն գրքերու հրատարակութեան» ընկերութիւնը որուն ատենապետն է Պ. Ազէքսանդր Քալանթար, որոշած ըլլալով հրատարակել Պարոնեանի բոլոր երկասիրութիւնները, պիտի ձեռնարկէ առ այժմ տպագրել «Մեծապատիւ Մուրացկանները»։ Ընկերութիւնը որոշած է նաեւ «Առաջին կարգի վարձատրութեան» չափով հարիւր ռուբլի յղել Պարոնեանի ժառանգներուն իւր հեղինակի իրաւունք եւ այնուհետեւ նոին համեմատութեամբ վարձատրել նաեւ միւս երկերն։ (Հայրենիք)

Վերջին ժամանակներս մեզ մօտ, կովկասում հիւր էր Մոսկվայի յայտնի փաստաբան և հրապարակագրող Գրիգոր Զանչեան։ Ուշնիս ամին նա ճանապարհորդեց Երեւանեան նահանգում, այցելեց Էջմիածինը, ապա վերադարձաւ Թիֆլիս և այստեղից ուղեւորվեց Կախէթ։ Այնուհետեւ Թիֆլիս վերադառնալով, նա մի քանի օր անցկացրեց Կոջորում, իսկ այժմ ուղեւորվում է դէպի Կիսլովոդսկ։ (Մշ-հ)

Գնալը-կղզոյ Թաղական Խորհուրդը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ յառաջիկայ կիւրակէ 21 յուլիս կղզոյն Սուրբ Լուսաւորիչ եկեղեցւոյն մէջ Գեր. Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազան՝ հանդերձեալ է Ս. պատարագ մատուցանել միանգամայն պաշտօն ի հանգիստ հոգւոյն Յակոբեան Պաղտասար էֆէնտիի ննջեցելոյ ըստ տրամադրութեան Պատրիարքական յատուկ կոնդակի։

Աւելորդ չենք համարիր տարբեր դնել կղզեաց շոգենաւուց ժամանակացոյցը.

—կղզիներէն 12 ։ ին.

—կամուրջէն 1 ։ 2 եւ 2 ։ ։ ժամ 1 ։ ին շոգենաւը կը հանդիպի նաև Գալաթիոյ։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ ԵՒ ՄԵԿՆՈՒՄ

Ազնուափայլ Տիկին Սեպուհ պէյ Մաքսուտ և իւր դուստր՝ Ազն. Տիկին Նարթիկ Ներսէս, որ ժամանակէ մը հետէ Բարիզ կը գտնուէին, երէկ իրիկուն մայրաքաղաքս ժամանեցին աբեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

* * *

Ազն. Յովհաննէս էֆէնտի Խասեան եւ Տիկին Խասեան իրենց զաւակներով այսօր Եւրոպա կուղեւորին ֆրանսական շոգենաւով։ Յովհաննէս էֆէնտի և տիկին Խասեան ժամանակ մը Անգլիա պիտի մնան իրենց զաւակաց դաստիարակութեան հսկելու համար։

Նոյնպէս Ազն. Միքայել էֆէնտի եւ Տիկին Յակոբեան նոյն շոգենաւով յԵւրոպա կուղեւորին այսօր։

Ստացանք էջմիածնայ պաշտօնական ամսաթերթին՝ Աւգուստի յուլիսի թիւը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆԵՐ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ

Բ. Դրան Պէյլիկճիի առաջին օգնական անուանեցաւ երկրորդ օգնականը՝ Միւնիր Իսմէթի պէյ, որուն այս առթիւ Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ։

Սէլանիկի Սարը Շապան գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ալի Բիզա էֆէնտի, գայմագամ Լիչ գաւառակին։

Աղրիանուպոլսոյ Պապան Աթիք գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ապտիւրրահման պէյ, գայմագամ Սարը Շապանի։

Շքոտրայի Լիչ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Խալիտ Նէտիմ էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Սահեուանի։

—

Սանիէ Միւթէմիզի ատիճան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան թընդանօթաձիգ զօրաց գիւանին առաջին ճիւղին թղթակցութեանց դերանօրէն Նախիմ էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք ծառայութեան։

Սանիէ Միւթէմիզի ատիճան՝ թաղապետութեան Գ. շրջանակին առաջին քարտուղար Սբրի պէյի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք պաշտօնավարութեան։

Սալիխլէի ատիճան՝ Ցընտրդլրի թաղապետական դեղարանին բժիշկ Թէվֆիկ Խամլի էֆէնտիի և Իւրկիւպի թաղապետական բժիշկ Մառքօ էֆէնտիի։

—

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Տրապիզոնի կեդրոնական նախնական դատարանին առաջին նախագահ Զիեա էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք ծառայութեանց։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սապրապետի Դրան ընդհանուր պատոյից առաջին ճիւղին տնօրէնի օգնականներէն հազարապետ Մէհմէտ Արիֆ էֆէնտիի, ի վարձատրութիւն իւր բարւոք ծառայութեանց։

—

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ զբաղեցաւ ներքին գործոց վերաբերեալ կարեւոր խնդիրներով։

—

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Պարսից Շահին հիւանդութեան պատճառաւ Վեհ. Սուլթանը Հեռագրաւն. Վեհափառութեան որպէսութիւնը հարցուցած ըլլալով, Նասրէտտին Շահն ի պատասխանի, հեռագրաւ շնորհակալութիւն յայտնած է։

—

ՀԱՍԱՆ ԷՖԻՊ ՓԱՇԱ

Եէմէնի կուսակալ և Է. զօրաբանակին հրամանատար Հասան Էֆիպ փաշա ողջամբ նահանգին կեդրոնը՝ Սանաա ժամաներ և իւր պաշտօնին գըլուխն անցեր է։

—

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՇՆՈՐՀ

Այս աւուր թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական յայտարարութեան մը համաձայն, Վեհ. Սուլթանը՝ տեղեկանալով որ ի Հիճազ ծագած հնտախտին պատճառաւ Թորսինաի մաքրանոցին մէջ քառանթիւնա սպասող ուխտաւորք դժուարութեանց կը հանդիպին և մանաւանդ ուտելեաց սղութեան պատճառաւ ապրուստի համար նեղութիւն կը քաշեն, հրամայած է յատուկ յանձնաժողով մը կազմել, այդ ուխտաւորաց նկատմամբ հարկ եղած օգնութիւններն ընելու և դիւրութիւններ ընծայելու համար։ Ն. Վեհափառութիւն բարեհաճած է այդ նպատակաւ հազար ոսկի շնորհել։

—

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆ

Յուլիս 25ի Սթոքհոլմի ըսածին նայելով Կ. Պոլսոյ անգլիական դեսպան Սըր Ուիլիըմ Հուայդ այս ամառ Անգլիա այցելելու գաղափարէն ետ կեցեր եւ որոշեր է կաշէֆէնէն ուղղակի մայրաքաղաքս դառնալ՝ մէկ օր միայն մնալով ի Վիեննա։

—

ՆԱՒԱՐՇԱՒ

Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է իւր բարձր հովանաւորութիւնը շնորհել օգոստոս 15|27ին ի Մօտա տեղի ունենալիք նաւարշաւին։

—

ՁԷՐԲԷՆԷԻ ՈՃԻՐԸ

Արդէն ըսինք որ Նիկոմիդիայէն երեք ժամ հեռու գտնուող Ձէրբէնէ գիւղին մօտ լայ մը Յունանեան անուն մարդ մը սպաննած էր։

Նոր հասած տեղեկութեանց համեմատ, լային եւ Յունանեանի մէջ գժտութիւն ծագած էր առաջնոյն վճառեալ ծաղկանց կշռի նկատմամբ։ Մարդիկները չընալով՝ երկու քաջ պակոներ եին։ Լազը բարկանալով գնաց Յունանեանի տունը, ուր բողոքեց յայտնելով որ անպատճառ պիտի սպաննէ զինքը։ Յունանեան առաջարկեց պակասին դինը տուժել՝ վէճին վերջ տալու համար։ լազը պնդեց թէ պիտի սպաննէ։ միւսը աղաչեց, պաղատեցաւ, մեծագումար դրամ խոստացաւ տալ։ բայց չկրցաւ ողբել լազը որ ատրճանակը պարպեց վրան ու Յունանեան ինկաւ անկենդան։

Ապահով ենք որ տեղական կառավարութիւնը խստիւ կը պատժէ մարդասպանը։

—

ՄՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

Ծովային առեւտրական դատարանը յուլիս 11էն սնանկացեալ հռչակած է սրուակեղինաց վաճառական Սթէլլանոս Թօմախին, հաստատեալ ի Գալաթիոյ հայոց եկեղեցւոյն հանդէպ։ Դատարանին անդամներէն Հիքմէթ պէյ հաշուեքննիչ դատաւոր և փաստաբան Բիւզանդ էֆէնտի Թերզեան առժամեայ «Նոդ» կարգուած են։ Դատարանն ի միջի այլոց որո

դաքին մէջ հնտախտէ քան երեք մահեր պատահած են, ի Մուսաբ՝ տասն և հինգ։ Յուլիս 9 էն մինչեւ 14 ձէպելը Սէմանի մէջ եւս հնտախտէ հինգ մահեր պատահած են։

Ճիտտէի քաւանթինայի քննիչին կողմէ եկած հեռագրոյ մը հաստատն, յուլիս 16 ին հնտախտէ տասն եւ ինը մահեր պատահած են նոյն քաղաքին մէջ և թէ ուխտաւորք մաս առ մաս շոգենաւ նստելով դէպ ի հիւսիս կուգեւորին։

—Հիճազի մէջ ծագած հնտախտին պատճառաւ հաստատական է որ բոլոր տօնավաճառք արգիլուին եղիպտոսի մէջ, մինչեւ որ ամէն երկիւղ անհետանայ։

—Այն կասկածելի հիւանդութիւն որ ծագած է Խոսար մէջ, ի Խորասան (Պարսկաստան) չէ թէ ժանտախտ, որպէս ծանուցուած էր, այլ տեսակ մը կարմրախտ է եղեր։

——

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(Թաքլիմ Վէքայիէն քաղուած)

Նախարարաց Խորհուրդը, Պետական Խորհրդոյ մէկ տեղեկագրոյն վրայ հետեւեալ որոշումը տուած է, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով.

Ցայտնի է թէ երբ ոեւէ անձ իւր անունը՝ տարիքը կամ ծննդեան թուականը սխալ արձանագրուած ըլլալուն համար սրբագրութիւը խնդրէ և օրինական պատճառաւ չկրնայ անձամբ ներկայանալ, Քաղաքապետութեան կողմէ երկու պաշտօնատարներ կը ղրկուին հնդրարկուին ընակարանը, փկայներն անձամբ լսելու համար, և խնդրարկուք երբեմն հեռու տեղէր բնակելով պաշտօնեայք կստիպուին աւելորդ ծախքեր ընել։ Արդ, որոշուած է այդ կարգի պարագայից մէջ ղրկուած պաշտօնէից ծախսուց համար իբրեւ ճամբու ծախք առնուլ կէսն (75 ղրուշ) այն 150 ղրուշին, որ ճամբու ծախքի իբրեւ նուազական քանակութիւն կառնուի երբ Ֆէրպէլ ու Ինթէրէ գործողութեանց մէջ թաղէր առնելու համար պաշտօնեայք կը ղրկուին մասնաւորաց բնակարանները։ Նախարարաց Խորհուրդը նոյնպէս որոշած է որ անկարողները ազատ մնան այդ ծախսուց վճարումէն։

—Մաքսային վերատեսչութեան առաջարկութեամբ, որ որոշուած է Պետական Խորհրդոյ ու Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ և վաւերացած կայս. Իրատէով, Մաքսատուն եկած ուղեւորաց կարասիները քննելու համար ի Նորոյ կարգեալ չորս պաշտօնէից 2450 ղրուշ ամսաթոշակ յատկացուած է։

—Քաղաքային պաշտօնէից հանդիստեան թոշակի վարչութեան ժողովը իւր անցեալ օրուան նստին մէջ որոշած է 182 պաշտօնէից, որբերու և այրիներու ամսաթոշակ յատկացնել, որոց մէջ կան Պասրայի նախկին կառավարիչ Եահեա Նիւրգէթ էֆէնտիի, վճռաբեկ ատենի անդամ Խրիսթոֆորիսի էֆէնտիի և այլոց ընտանիքները։

—Նախարարաց Խորհրդոյ ու Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ և կայս. վաւերացմամբ, Մալազկիրտի կամուրջն, որ փլած էր, վերստին պիտի շինուի քարուկիր և ասոր համար 865,000 ղրշ. ծախք որոշուած է։

——

ԵԱԼՈՎԱՑԻ ՋԵՐՄՈՒԿՆԵՐԸ

Ակնկիս առաջ ըսինք թէ Վսեմ. Զօէրոս փաշայի Նախագահութեան ներքեւ կազմեալ յանձնաժողովն որ պաշտօն ունէր քննել Եալովայի ջերմուկները, Տքթ. Սիթէքուլիի յանձնած էր ընդհանուր տեղեկագրի մը մէջ ամփոփել զանազան մասնագէտ անդամոց պատմական, երկրաբանական, քիմիական և բժշկական տեղեկագրերը։ Սպասելով որ քիմիական լուծումներն և ընդհանուր տեղեկագրին խմբագրութիւնն աւարտին, Զէրոս փաշա նամակ մը մատուցեր է առ Վսեմ. Ցակոբ փաշա, Նախարար կայս. անձնական Դանէռնն՝ որուն կը պատկանին Եալովայի ջերմուկները։ Այդ տեղեկագրով յանձնաժողովն յայտնած է իւր կարծիքն ձեռնարկելի աշխատութեանց և ներմուծելի բարեփոխմանց վրայ, որպէս զի այս աղբիւրներ կարենան մատուցանել այն ծառայութիւններն, որք իրաւամբ կը սպասուին իրենց ախտաբուժական հանգամանքներէն։

——

ՇՈԳԵՆԱՐԺ-ՋՐՀԱՆ

Ի Փեշթա, Ֆրանց Վալտէր գործարանին մէջ շինուած նոր շոգեշարժ ջրհանին փորձը նախընթաց օր կատարուեցաւ Եըտզվի պալատան մէջ ի ներկայութեան Վեհ. Սուլթանի, Վսեմ. Բիզա փաշայի, Վսեմ. Էմին պէյի, Զէյնիի փաշայի և յիշեալ գործարանին ներկայացուցչ Պ. Ռայզերի։

Փորձերը կատարեալապէս յաջողեցան, և Ն. Վեհափառութիւն իւր բարձր գոհունակութիւնը բարեհաճեցաւ յայտնել այն խնամեալ աշխատութեան համար, որով գործարանը շինած էր այս շոգեշարժ-ջրհանը։

——

ԱՊՏՏԻՆԻ ՊԱԼԱՏը

Ըստ նորագոյն լրոց, Ապտինի պալատին հրդեհէն կրած վնասները 30.000 անգլ. ոսկի կը հաշուուին։ Խտիվը շնորհակալութիւն յայտներ է զօրաց՝ հրդեհը մարելու համար իրենց ըրած ջանիցն համար։

——

ԱՐԿԱԾ ՄԸ

Անցեալ օր Զըրէզբ Սուէն Սարբեար վերադարձող կառք մը, յորում Սկիւտարցի մէկ քանի թուրք կանայք կը գտնուէին, սրընթաց արշաւած ատեն երբ անկիւն մը կը դառնար, անիւն մէկը տեղէն ելաւ և ձին խրտչելով կառքը շրջելու վրայ էր, երբ կանայք դուրս նետուեցան. ասոնցմէ մին կառքին և պատի մը մէջտեղ մնալով գլուխը վիրաւորուեցաւ։ Այդ կին, որ Բէյ-ի պաշտօնեայներէն Իսմէթ էֆէնտիի մայրն էր, հետեւեալ օրն Սկիւտար փոխադրուեցաւ և թէեւ բժիշկներ բերուեցան, սակայն հակառակ ամէն խնամոց խեղճ կինը նախընթաց գիշեր մեռաւ։

Զուրերը երթեւեկով այդ կառքերու վնասն յայտնի է արդէն։ Կիրակի և ուրբաթ օրերը այդ կառքեր սրընթաց կարշաւեն չուտ չուտ դառնալու և մէկ քանի ղրշ աւելի շահելու համար։ Յաճախ ընդհարումներ եւս տեղի կունենան մանաւանդ փողոցի անկիւնները դառնալու ատեն։ Այս կիրակի օր եւս համանման դէպք մը պատահած, սակայն բարեբաղդաբար ցաւալի հետեւանք մը ունեցած չէ։

——

ՎԵՐԻՆ ՎՈՍՓՈՐ

Պէշիքթաշի Ոստիկանութիւնը, որուն իրաւասութեան ներքեւ կը գտնուին Վերին Վոսփորի գիւղերը, չէ արտօնած Պ. Ֆլօտիւսի թատերական խումբին ներկայացումն ի Պէյօղլուքտէրէ,

——

ԱՐԲՈՒՆԻ ՆԱՒԱՐԱՆ

Բաց ի այն անգլիական երկու գործարաններէն, որք առաջարկներ ըրած էին Ծովային Նախարարութեան շոգենաւի մը շինութեան համար, գերմանական Շիքօ անուն շինութեանց ընկերութիւնն ևս առաջարկներ ըրած է, յայտարարելով որ անգլիական գործարաններէն աւելի նըպաստաւոր պայմաններով պիտի ստանձնէ այդ շոգենաւի շինութիւնը։

——

ԱՍԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Յառաջիկայ շաբաթ օր հինգ ճարտարագէտներ եւս մայրաքաղաքս պիտի գան Սամսոնէն ի Սեբաստիա շինուելիք երկաթուղւոյ գծին համար։ Ընկերութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք կառնու հոկտեմբերի սկիզբները շինութեանց ձեռնարկելու համար։ Կրսուի թէ այդ երկաթուղւոյ համար կազմեալ դրամատեարց խումբը բաւական զօրաւոր է։

—Էնկիւրիի լրագրոյն մէջ կը կարդանք թէ ասիական երկաթուղեաց գիծերու շինութիւնն փութով առաջ կը տարուի եւ թէ շրջակայից բնակիչներն բաւական գործաւորներ հաւաքուած են օրական վեց ղրուշով։ Կայս. կառավարութիւնն ևս ամեն կերպիւ դիւրութիւններ կ'ընծայէ ընկերութեան գործառնութեանց։

——

ԾԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

Բանտերու բարենորոգման համար՝ Վհնաբեկ ատենի պատժական ճիւղին անդամ Ալի Շահպազ էֆէնտիի նախագահութեամբ կազմեալ յանձնաժողովն՝ դատապարտուած ու չդատապարտուած բանտարկեալներու, ատենց բանտարկութեան պատճառներուն և այլ պարագայից վրայ քննութիւններ կատարելով տեղեկագիր մը պատրաստած է, զոր մէկ քանի օրէն պիտի մատուցանէ ձեռնհաս իշխանութեան։

——

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Ռուսիոյ Կայսրը Ս. Սանթ-Պետերսպուրգ պատուանշանի հրամանատարութեան աստիճանը նուիրած է Եէնի Տիւնեա Տիմիթրաքի էֆէնտիի։

——

ԼԻՄՕՆԱՏ ԿԱԶԷՕԶ

Քանանդիէնսքիէ կիմանայ թէ նախընթաց օր ի Բերա եէնի Զարշու փողոցին մէջ կին մը և աղջիկ մը երկու սըրուակ Լիմոնատ կաչօղ խմեր և քիչ յետոյ թունաւորման նշաններ ցոյց տալով, բժիշկներ կոչուեր են, որք դժուարաւ ազատեր են զանոնք։ Նոյն լրագիր այս առթիւ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

Օսմանեան փարոսներու վարչութեան տնօրէն Պ. Կապրիէլ Քոլաս երկի իրիկուն Փարիզէն մայրաքաղաքս ժամանեց արեւելեան ճեպընթաց կառախումբով։

—Քաղաքապետութիւնը որոշած է հարիւրի չափ ձիեր գնել հանրային մաքրութեան գործին ծառայացնելու համար։

—Օրթաքէօյի մօտ Տէֆթէրտար Պրունը անուն տեղը վար առնուած ծովեզերեայ հին ապարանքին տեղ նոր մը կը կառուցուի, որ կայս. հրամանաւ, կայսերազուն իշխանուհւոյ պիտի յատկանայ։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք մէկ քանի օր առաջ ձերբակալեցին երիտասարդ մը, որ սիկառէթի թուղթ վաճառող Վոլթօի սպասաւորն ըլլալով ութ հարիւր ոսկի գողցած եւ փախած էր։ Ձերբակալեալն վրայէն գտնուած է երեք հարիւր ոսկի։ Այս երիտասարդ՝ աւազակապետ Աթանասի ընկերներէն կարծուելով ձերբակալուած էր, սակայն յայտարարած է թէ ինք բնաւ մասնակցութիւն չէ ունեցած եւ թէ ինք իւր տիրոջ 800 ոսկին գողնալով փախած էր։

—Երկ ժամ 5ին Էյուպի Նշանը Մուսթաֆա Փաշա թաղին մէջ ախոռ մը բռնկելով այրեցաւ։

—Տիկին Սարանտաբուլօ, որուն համար ծանուցուեցաւ թէ Բուէնոս Էյրէսի երկաթուղւոյ վերջին վիճակահանութենէն 300 հազար Ֆրանք շահած էր, Երուսաղէմայ Ցուցաց Նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոսի քոյրն է։

—Բերայի օսմ. Նամակատան տնօրէն Միքայել էֆ. Գուլեռմէեան Սելանիկի օսմ. թղթատարատան տնօրէն անուանուեր է, հանգուցեալ Պաղիլ Սթեֆանիտիս էֆէնտիի տեղ։

—Կայս. հրամանաւ՝ Տքթ. Ֆոն Տիրիւնկի պայմանագիրը նորոգուեր է։ Կայս. բժշկական վարժարանին մէջ յառաջիկայ շաբթուն պիտի սկսի մորթաբանութեան դասը։

—Բուսէլի Ֆէնէրի երկու գիւղօրէից մէջ պաճարախտ և ածխախտ երեւան ելած ըլլալով, Քաղաքապետութեան քննիչ անասնաբոյժ Հայտար պէյ երէկ այդ կողմը գնած և հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առաւ։

—Գորֆուի վերջին դէպքերուն առթիւ Եգիպտոս ապաստանեալ հրեայք, Աղեքսանդրիոյ հելլենական հիւպատոսին ներկայանալով նպաստ մը խնդրած են իրենց տեղը վերադառնալու համար։ Հելլենական կառավարութիւնն եւս հազար Ֆրանկ տրամադրած ըլլալով, այդ հրեայք, թուով 131, իրենց տեղը վերադարձեր են։

—Վճռաբեկ ատեանը բեկած էր եղեռնագատ ատենի մէկ վճիռն, որով զինուորութենէ փոխեալ Սկիւպցի Բամիզ՝ Ատէմ անուն զինուոր մը սպանած ըլլալով, մահուան դատապարտուած էր։ Եղեռնագատ ատեան երէկ կրկին անգամ այդ դատը տեսնելով վերահաստատեց իւր նախորդ որոշումը։

—Անցեալ գիշեր ի Քիւչիւք Լանկա Սահակ անուն գող մը Քաղաքապետութեան քարտուղարներէն Ըֆֆիգ պէյի տունը մտեր է։ Ըֆֆիգ պէյ իմանալով վրան յարձակեր է բռնելու համար։ Գողը իւր ձեռքը եղած երկաթեայ գործիքով մը նորա երեսին զարնելէ յետոյ թէեւ փախեր է, սակայն ոստիկանք իմանալով հալածեր եւ ձերբակալեր են զնա։

—Ալի պէյ անուն հնգետասնամեայ պատանի մը երէկ ձի հեծած սրընթաց կարշաւէր Գալոյոյ կողմէն, երբ չկրնալով ձին զսպել վար նետուեցաւ և անմեղաս ազատեցաւ, սակայն ձիոյն մէկ ոտքն կոտրեցաւ։

ՀԵՌԱԳՐԱՒԼՈՒՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

Ա. Յ Ս Օ Ր Ա Ի Ա Ն

ՅՈՒԼԻՍ 29 ԹՈՒԱԿԱՆՈՒ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ Ի ՌՈՒՍԻԱ

Երէկ, ռուսական նաւատորմին հրամատար Ալեքսիս մեծ դուքսի կողմէ հայկերոյթ տրուեցաւ ի պատիւ Ֆրանսական նաւատորմին։ Ալեքսիս մեծ դուքս բաժակ պարպեց ի պատիւ Պ. Քառնոյի, Ֆրանսական նաւատորմին եւ անոր արժանաւոր ներկայացուցչաց։ Ֆրանսական դեսպանը բաժակ առաջարկեց Կայսեր և Կայսրուհւոյն կենաց։ Ժերվէ ծովակալ ըմպեց ի պատիւ Ռուսական նաւատորմին և իւր կայսերազուն պետ Ալեքսիս մեծ դուքսին։ Նուագածուն հնչեցուցին Մարսէլիէզն և ռուսական ազգային երգը։

—Զարեւէյը, կիրակի օր Օմաք հասաւ։

—Ի Փեթերսպուրգ, Փեթերհովի կայսերական պալատն մէջ տրուած փառաւոր հացկերոյթին ներկայ էին Զարն եւ Զարուհին, Ցունաստանի Թագուհին եւ իւր դուստրն, մեծ-դքսուհիք եւ մեծ-դուքսերն, ծովակալ Ժերվէ եւ իւր սպայակոյտն, Ֆրանսական դեսպանն ու իւր պաշտօնեայք, հելլենական դեսպանը, ռուս նախարարաց մեծ մասը, Պ. Կիրս, ծովակալներ եւ ռուս սպայեր։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍՐ

Բոլիոնիոյէրը կը ծանուցանէ թէ Վիլհելմ Կայսրը նախընթաց օր կը գտնուէր ի Մասլոմէդ, ուր գործերը տնօրինեց։ Ն. Վեհափառութեան առաջնորդական վիճակը գոհացուցիչ է։ Հոնիոյլլան այսօր պիտի մեկնի ի Թրոնճէմ. ցայս վայր ոչ մի փոփոխութիւն մը չէ եղած Կայսեր ուղեւորութեան եւ ոչ տեւողութեան մասին։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎ

Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովոյ մէջ, ծովային նախարար Լորտ Ճորճ Համիլթըն, հարցման մը պատասխանելով, ըսաւ թէ Ֆրանսական նաւատորմին յառաջիկայ այցն ի Փորթսմութ ինքնակամ գործ մըն է։ Ֆրանսական նաւատորմն անշուշտ ներշընչուած է հաճոյալի յիշատակէն այն փոխադարձ այցելութեան որ վերջերս տեղի ունեցաւ ի Միջերկրական ընդ մէջ Ֆրանսական եւ անգլիական նաւախմբոց։

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վենսանի փոխ-կայսրանապետը, ընդհարող կառախմբին մեքենավարն և հնոցպանը ձերբակալուեցան իբրեւ պատասխանատու Սէն-Մանտէի երկաթուղւոյ արկածին։

—Ֆրանսական Հանրապետութեան նախագահը Ֆոնթենբլիո գնաց եւ Պ. Ֆրեսինէ՝ Էքս-Լէ-Պէն։

—Ի Հռոմ, պաշտօնապէս կը հաստատուի թէ Երիթրեան գաղթականութեան մէջ բնաւ հնտախտի հետք չկայ. տեղւոյն առողջապահիկ պայմանները միշտ լաւ են։

—Քարնոքի կոմս Վիեննայէն մեկնեցաւ յիշէ, բնակավայր արքունեաց. քանի մը օր պիտի մնայ։ Եգիպտոսէն եկող ուղեւորք բժշկական խիստ քննութեան կենթարկուին աւստրեան նաւահանգստաց մէջ։

ՁԱՐՆ ԵՒ Պ. ՔԱՌՆՕ

(Ֆ.) Փարիզի լրագիրք կը հրատարակեն Զարին առ Պ. Քառնօ ուղղած շնորհաւորական հեռագիրն եւ Ֆրանսական Հանրապետութեան նախագահին առ Ն. Վեհափառութիւն ուղղած շնորհակալութեան հեռագիրը։

Ալեքսանդր Կայսր կ'ըսէ թէ «Հիւսիսի Ֆրանսական նաւատորմին ի Քրոնշթատ ներկայութիւնն անհերքելի վկայութիւն մ'է այն խորին համակրանաց որք կը միացնեն Ֆրանսա և Ռուսիա։ յոյժ շնորհակալ է առ Պ. Քառնօ, Ֆրանսացի ծովակալներ ընդունելով զգացած հաճոյքին փոխարէն։

Ի պատասխանի, Պ. Քառնօ «շնորհակալութիւն կը յայտնէ Ն. Վեհափառութեան իւր շնորհաւորութեանց համար և կը յաւելու թէ Ռուսիոյ առ Ֆրանսական նաւախումբն ըրած անմոռանալի ընդունելութենէն ետք Վեհ. Զարին արտայայտած զգացումները փայլուն ապացոյց մ'են փոխադարձ համակրութեան»։

—Այն հեռագրին հրատարակութիւնը մեծ ազդեցութիւն ունեցաւ։ Մամուլը կը հաստատէ թէ Ֆրանքֆուրտ համակրութեանց սոյն կայսերական արտայայտութիւն կ'ատարելայէս կ'ապացուցանէ երկու երկիրները միացնող համաձայնութեան ամրութիւնը։

—Պերլինէ եւ Վիեննայէ եկած հեռագիրք կ'ըսեն թէ երկու մայրաքաղաքաց լրագիրք չեն ծածկեր իրենց դժգոհութիւնը՝ Զարին առ Պ. Քառնօ ուղղած հեռագրին վրայ։

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

ԼԱՒԱԳՈՒՅՆ ԳԻՐՔԵՐ

Վալտթա 18 Յուլիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈՒԱՆԱԳԻՐՔԵՐ	
3 տոկոս Լիմասոյլ վրայ	108 3/4
3 » Բարիզի »	23 30
Օսմանեան Փոխառութիւն	
արկի երկրոյ գործ. (Ամսոյ 11 Թիւ)	20 05 1/2
Ռեալի մէջ »	— —
Նեռատուն բաղդատելով	20 05
Կէս տարի	20 05
Թահսիլաթը Օսմանիէ երկէ երկոյ	78 36
» » ամսեայ	— —
ԱՐՏԱՔԻՆ ՊԷՏԷՐԱԳԻՐՔԵՐ	
Փոխառութիւն Ա. Սերի	43 1/4
» Բ. »	23 1/4
» Գ. »	20 05
ՋՐԱՅՆՈՒՂԻՆԵՐ	
Վարդեան ջրհանք	4 38
Գետի ջրհանք	8 34
Կանգ ազ Գալաթա	5 25
Գալաթայի ջրատար	4 26
Ռեժի	15 07
Թրամվայ	582 1/2
Բանկի Օսմանական	68 3/4
Բանկնոթերուն Լավագոյն	150

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 29 Յուլիս, ժամ 3 վայր	15 հանգ
Ֆրանսական Ռենթա 3 %	95
» » 4 1/2 %	106
Օսմանեան Լանսոյան Պրէտ	18 62
Լանսոյան Եգիպտացի	68 25
» Բանկի բանկնոթերուն	349 37
Պանգ Օթոման	563 75
Սպանիէթ ժէնէրալ	— —
Ռուսական Լիմասոյ	811 25
Բարտրոնի Ռենթա 5 %	89 90
Հունգարական 5 % (1884)	422
Պրէտիթիթ Թրամ (1890)	420
Երկրագործական Վարկ	488 75
Պանգ ազ Ֆորթ	772 50
Օսմ. մարդ. ապահովութիւն	446 25
Ռիո Թինթո	555
Մէռիտիոնոս	625
Օսմանեան (Օսմանեան քանսոլիտէ)	362 50
Զնց Լանդրայ վրայ	25 24
Լանտան, 29 Յուլիս, ժամ 6 վայր	— հրեն
Անգլ. բանսոլիտէ	95 15/16
Նոյն » Բէրլի Դ.	18 7/16
» » » Ք.	43 1/4
» » » Ռ.	23 1/4
» » » Դ.	18 7/16
Փոխառութիւն 1877	— —
Պանգ Օթոման	12 7/16
Եգիպտական միացեալ (ֆունտիէ)	96 1/2
» » (ջրէմիլիէթ) 1890	91 5/8
Ռիո Թինթո	21 7/8
Ցօմանեալ (փոխառ. Լոնտոն)	102 1/2
Հելլենական 5 %	80 1/2
Մենոքոլ »	60 3/4
Ղազանական 1890	97 1/4
Ամրանի երկաթուղի	22
Գալատայի երկաթուղի	16 1/2
Բրազիլիոյ Ռիոյի Գրանտի վրայ	25 460
Զիմնա, 29 Յուլիս, ժամ — վայր —	
Օսմանեան երկաթուղի	33 40
» Բեյրութի բանկնոթերուն	161 75
Ավստրոհունգարական Լանտանի վրայ	118 10
» » Փարիզի »	46 72
Պրուքսէլ, 29 Յուլիս, ժամ — վայր —	
Ֆրանսական Լանտանի վրայ	20 30
» » Փարիզի »	80 20
Բուսալ թղթագրամ	214 75
Ցօմանեան երկաթուղի	68 50
Օսմանեան քանսոլիտէ Սերի Դ.	18 25

ՀԱՄԱՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

ԿՐՕՆ· ԺՈՂՈՎՈՅ ԱԶԳ· ԿԵԴՐ· ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

1888 — 1891 Ա Մ Ի

ՄԱՏՈՒՑԵԱԼ ԱՌ

ԱՄԵՆ· ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԷ ՀԱՅՐՈՅ

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱԶԳ· ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ՀԱՅՈՑ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

(Շար. երէկի թիւէն)

Ժ. Պաշտօն հոգեւոր հովուութեան ազգայնոյ Ռուսիոյ։— Միացեալ նահանգաց Ուստրը քաղաքի Հայ գաղթականութեան յայտնած փափագանաց համեմատ՝ որոշմամբ Ժողովոյս եւ հաւանութեամբ Ձեր Բարձր Սրբազնութեան՝ հոգեւոր հովուութեան պաշտօնը յանձնուեցաւ Սարաֆեան Տ. Յովսէփ Վարդապետի, տալով նմա հրահանգ որ հոգեւորապէս միսիթարէ զՀայ գաղթականութիւն տեղւոյն։

Սոյն հոգեւոր հովուին յանձնուեցան մայրաքաղաքիս եկեղեցւոյ վերաբերեալ սրբազան անօթք եւ եկեղեցական զգեստք ի պէտս գործածութեան յԱմերիկա։

Ժ.Զ. Պաշտօն հոգեւոր հովուութեան Հայ գաղթականութիւն Բարիզու։— Բարիզու Հայ գաղթականութեան կողմանէ կարգեալ ազգային հոգաբարձութիւնը հաստատելով քաղաքին մի տան մէջ մատուռ՝ խնդրած էր որ Իւթիւճեան Տ. Սահակ քահանայ որ այժմ կը գտնուի ի Բարիզ, հոգեւոր հովիւ կարգուի։

Ժողովս նոյն մատրան յարատեւ պայծառութեան եւ շարունակութեան մասին ըստ բաւականի ապահովութիւն տեսնելով արտօնեց զՏ. Սահակ քահանայ Իւթիւճեան եկեղեցական պաշտամունքները կատարելու և տեղւոյն ազգայնոց հոգեւոր պէտքերն մատակարարելու, եւ Հայ գաղթականութիւնն պահպանելու յեռանդեան հաւատարմութեան Ս. Եկեղեցւոյս Հայաստանեայց։

Ժէ. Ծաղկեայ պսակ ՆՆՔՅԵԼԸ։— Ժողովս նկատողութեան առնլով ննջեցելոց դագաղ վրայ բազմածախ ծաղկեայ պսակներ դնելու, եւ դագաղի առջեւէն իսկ տանելու նորամուտ սովորութիւնն, որ ընդհանրանալու վրայ է, որոշեց չրջաբերական գիր ուղղել առ եկեղեցիս մայրաքաղաքիս, զգուշացուցանելով այս աւելորդ ծախուց առթիւ տուող նորամուտ սովորութեան դէմ։ Ժողովս ընդունեց՝ մի վիճակացոյց իւրաքանչիւր եկեղեցականաց տալու մասին, եւ ուղղեց զայն ի ձեռն Բարձր Սրբազնութեան Ձերոյ առ մէն մի եկեղեցական առանձին։

ԺԸ. Վէճակացոյց եկեղեցականաց։— (պարզեն վիճակացոյն)

ԺԹ. Գուսանաց և վանական վարդապետ է կոստանդնուպոլսոյ։— Ժողովս նկատելով որ Կիլիկիոյ եւ այլ գաւառացի եւ վանական վարդապետք անձնական տկարութիւն և գործք պատճառելով կուգան ի մայրաքաղաքս, հրաման առնլով իրենց առաջնորդէն կամ վանահօրէն, եւ չեն յօժարիր այլ ևս վերադառնալ, որոշեց մայրաքաղաքիս մէջ գտնուած վարդապետներն իրենց տեղերն վերադարձնել, եւ ծանուցանել չրջաբերականաւ առաջնորդաց և վանահարց որ կանխաւ տեղեկագրեն ի Պատրիարքարանս թէ ինչ բանաւոր պատճառաւ կարտօնեն իրենց հոգեւոր իրաւասութեան ներքեւ գտնուող եկեղեցականն գալ ի Կ. Պոլիս եւ յետ ստանալոյ զհաւանութիւն Կրօնական Ժողովոյ Կեդրոնական Վարչութեան, հրաման տան այնպիսեաց գալու ի Կ. Պոլիս։

Ի. Ադիէյն հնոբնէտ է նէրկէրբա։— Ժողովս տեղեկանալով որ ի Նէրկերտա կը գտնուին ազգային նուիրական հնութիւնք, որք են ի վտանգի կորստեան, Խառն Ժողովոյ ուշադրութիւնն հրաւիրեց առ այն, եւ որոշեց գրել առ Բ. Դուռն որ նոյն ազգային հնութիւնք ամրողջութեամբ յանձնուին Տիգրանակերտ գաւառին եկեղեցւոյ հոգեւոր իշխանութեան ի պահ։

ԻԱ. Բաղդատիչ ամենասրբիւք է Ռոմանէա։— Ժողովս ստանալով ինչ ինչ տեղեկութիւններ ի քահանայից ոմանց բնակելոց ի Ռումանիա, թէ անդ հայաբնակ քաղաքաց մէջ երկրին օրինաց համեմատ եթէ ամուսնացեալք դատական վճռով բաժանին ի միմեանց, կարող են պսակիլ ընդայլում քաղաքային օրինօք, եւ պսակելի անձինք՝ եթէ երկրք ներկայանան Ռումէն քահանայի մ'ալ, պարտաւոր է քահանայն պսակել զանոնք։

Սոյն խնդրոյն մանրամասնութեան եւ այլ կարեւոր պարագայից քաջ վերահասու լինելու համար բերել տուաւ ի Պատրիարքարանս Ռումանիոյ մէջ կատարուած քաղաքային ամուսնութեան օրինաց պատճէնն, եւ թարգմանել տալով զայն՝ ծանօթացաւ նորա պարունակութեան, եւ նկատելով որ մէկ կողմանէ քրիստոսական բարձրագոյն վճիռ կայ կրկնամուսնութիւնն արգիլող, եւ միւս կողմանէ քաղաքային ամուսնութեան օրէնք սահմանուած է, ի նկատ առնլով նաեւ ժամանակին ընթացքն եւ ժողովրդեան պահանջմունք, գժուարին կացութեան մէջ ձգեցին զժողովս, եւ նկատելով որ եթէ ըստ օրինաց երկրին թոյլատրուի, եկեղեցւոյ օրէնք պիտի լինի ոտնակոխ, եթէ չթոյլատրուի, ժողովուրդը պիտի դիմէ յօտար եկեղեցի, ուստի որոշեց Ժողովս այս խնդիրն, որպէս եւ այլ ամուսնական ինչ ինչ խնդիրներ հանել յատեան եկեղեցական Համագումար Ժողովոյ, որպէսզի եթէ հարկ դատի, առաջի առնէ Վեհափառ Հայրապետին ամենայն Հայոց։

ԻԲ. Գուսանաց եկեղեցական Համաքսամբ Ժողովոյ։— Ըստ նախարդ որոշման Ժողովոյս՝ ամուսնական ինչ ինչ խնդրոց առթիւ եկեղեցական համագումար Ժողովն քանի մ'անգամ գումարեցաւ ի նիստ։

ԻԳ. Դաշչ հոգաբարձական Սահակ Լուրդապետի նաղարեթեան։

ԻԴ. Կոնդակ Վեհափառ Հայրապետին առնոյն Հայոց։— Նորին Վեհափառութիւն Տ. Տ. Մակար Ա. Կաթողիկոսն ամենայն Հայոց, այլեւայլ անգամ օրհնաբաք կոնդակներ յղած է ի Պատրիարքարան. այլ յիշատակութեան արժանի է այն փառաւոր կոնդակն, զոր ի պատասխանի պապական կոնդակին յղեց առ ամենայն եկեղեցիս Հայաստանեայց յընթերցումն։ Այն ընդհանրական թուղթ տպագրեալ է ի Վաղարշապատ յամի Տեառն 1888։

Այս կոնդակ հայրապետական, ըստ հրամանի Վեհափառ Կաթողիկոսին, կարդացուեցաւ մեծաշուք հանդիսիւ ընդ բոլոր եկեղեցիս Հայոց՝ որ ի Թուրքիա, սկսեալ ի մայրաքաղաքէս։

Սոյնօրինակ օրհնաբաք կոնդակներ զատ՝ Նորին Ս. Օծութիւնն յղած է նաեւ մի կոնդակի ճշդումն այն իրողութեանց որք վերագրած էին Ս. Էջմիածնայ Ճեմարանին։

Ժողովս յուշադրութեան առնլով սոյն կարի յոյժ կարեւոր կոնդակն՝ յանձնած է Ամենապատուութեան Ձերում, որ հանի նոյն կոնդակին պարունակութիւնը հաղորդել Մեծ Եպարքոսին ի հաւատս Ն. Բարձրութեան՝ ազգին եւ Վեհափառ Հայրապետին առ Օսմանեան Գահն ունեցած հաւատարմութեան։

(Մնացեալը յաջորդ.)

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Հոգաբարձութիւնս կը փութայ իւր խորին շնորհակալիքը յայտնել ազնիւ Մաքրի-գիւղացոց որք հիւրընկալելով ի նպաստ թաղիս երկրես վարժարանաց արուած այս կիրակի աւուր ներկայացումը, իւրեանց ազնուութիւնը եւ օգնութիւնը շնորհելին նորա արդիւնաւորման։

Մանաւանդ շնորհակալութիւն նոր մանաւանդ այն ազնիւ երիտասարդաց որք ջանք և աշխատութիւն չը զլացան հանդիսին բարեկարգութեան եւ հասոյթին արդիւնաբեր լինելոյն։

Հոգաբարձութիւնս ուրախ է յայտարարելու թէ շնորհիւ սոյն ներկայացմանէ գոյացեալ հասոյթին, կարող պիտի լինի ալ աւելի յառաջադէմ վիճակի մը մէջ դնել վարժարանները և այս ևս ի շնորհս ազնիւ Մաքրի-գիւղացոց։

Ի դիմաց Հոգաբարձ երկ. վարժարանի

Թոր Գափուլ

Ատենադպիր։ Ատենապետ

Ե. ԻԻԹԻՒՃԵԱՆ Լ. ՄՈՒԽԹԱՐԵԱՆ

16 Յուլիս 91

Թոր Գափուլ

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒՀԵԱՑ ԸՆԿ. ԽԱՕԹԻՒՂԻ

Խնամակալուհեաց ընկերութեան տնօրէն խորհուրդս քաղցրագոյն պարտականութիւն կը համարի հրապարակաւ իւր խորին երախտագիտութիւնն արտայայտելու առ իւր նախագահուհին՝ Ազնուափայլ Տիկին Անանա Էսատեան, որ ինչպէս ամեն տարիներ այս տարի ևս բարեհաճած է ըստ իւր ընդունակին բարեսիրութեան հանգանակել ի նպաստ խնամակալութեանս հետեւեալ նուիրատուութիւններն։

Նաեւս տնօրէն խորհուրդս իւր ջերմագին շնորհակալութիւններն կը փութայ մատուցանել ամեն այն բարեսէր անձանց եւ ազնուական Տիկնայց եւ Օրիորդաց որք պիրայօժար մասնակցած են սոյն հանգանակութեան յօգուտ եւ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

15

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻՏԻՇ ԵՒՆ ՄԷՐՔԸՆԹԱՑԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,075,212
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 2,170,355

ՆՕՐԹՀՐԸՆ ԷՖՈՒՐԸՆԱ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,781,300
ՀԱՍՈՅԹ 1889 ՏԱՐԻՈՅ 989,400

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած բարեսիրական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իրը ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած Ցաւանին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը դիմեն Գալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 Կ· սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ· ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ· Պոլսոյ վերոյիշեալ հրեք Ընկերութեանց

ԱՐՈՒԵՍՏԻՑ ՊԱՇՏՊԱՆ ՄԵՐ ԻՆՔՆԱԿԱԼԻՆ՝ Օգոստ. Սուլթանի ամենաբարձր գնահատութեան արժանացած ընտրելագոյն ֆանէլա ապրանքներէ մեծ քանակութեամբ ի վաճառ կը հանուին այս անգամ մեր հիւսարանին մէջ

Վ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ԵՒ ԵՂԲ.

Մահմուտ փաշա, Քիւրքճիխան թ. 26 և Պահչէ գարու մաքսատան կարգ թ. 44 թօհֆիյէ վաճառատան մէջ։

Հիւսարանը Ֆրանսական գերազանց ապրանաց նոյն և նմանը պատրաստելէ զատ, յանախորդաց կ'ընծայէ մեծամեծ առաւելութիւններ թէ՝ գնոց աժանութեան և թէ՝ ապրանաց դիմացկունութեան եւ չի քաշուելուն կողմանէ։

Ըստ խնդրանաց կրնան պատրաստուիլ մետաքսէ չքեղագոյն չապիկներ ամառուան տաքը զովացնող։

Անխառն բրդէ բարակ և թանձր, մանածէ, ալն, Աբանց, կանանց և աղջոյց համար։

ՁԱՓԻ ՎՐԱՑ ԾԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ։

Պարզ ձեւերով եւ ըստ խնդրանաց, ամենէն նրբաճաշակ անձանց քմահաճոյքին յարմարող ձեւերով պատրաստութիւն։

Ցաճախորդք վերոյին ծայր գոհ պիտի մնան մեր ապրանաց ազնուութեան, տեսակին, գնոյն, դիմացկունութեան եւ այլն մասին։ 271 ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ԵՒ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՍ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

Գոլշ մը պէս որ դիշեր ատեն զմոլ կը կողոպտէ, այդ հիւանդութիւն մեր վրայ կը յարձակի գաղտագողի։ Անկից տառապողները ցաւեր կը զգան իրենց կուրծքին ու կողերուն, և երբեմն նոյն իսկ իրենց կռնակին մէջ։ Զանձրոյթ կը զգան և ննջելու պէտք մը։ Բերանը դառնահամ կ'ելլայ՝ մանաւանդ առաւուն, ատամունք կ'աղտեղին տեսակ մը թանձր լորձունքով։ Աւարժակը բաց չելլար։ Հիւանդն իւր ստամոքսին վրայ մեծ ծանրութիւն մը կը զգայ, և երբեմն ոտամոքսին խոռոչներուն մէջ ալ տկարութեան ազդումմ մը և անյագ պարապութիւն մը։ Ժամանակէ մը ետք չոր հազ մը կը սկսի՝ որուն հետ ասկոյն, մէկ քանի ամսէն կանաչագոյն թուք մը կուգայ։ Հիւանդն անդուլ խռնչութիւն մը կը զգայ և ի զուր քունն օգնութեան կը կոչէ, որ ոչ մէկ ամբոյտ կը շնորհէ նմա։ Ցետոյ հիւանդը կ'ելլայ ղոյլին, զայրացկոտ և թախծալից։ և ամէն բան գէշ կերեւի իրեն։ Երբ յանկարծ ոտք ելնէ, տեսակ մը ցնորում կը զգայ։ Փորկապութիւն կուենայ, ատեն ատեն մարմնը չոր եւ տաք կ'ելլայ, եւ արիւնն՝ թանձր ու անդարձ, աչաց սպիտակութեանը գեղնորակ գոյն մը կ'առնու, քիչ եւ դժուարաւ փոխումները բերնին մէջ երբեմն գառն, երբեմն քաղցր համ մը կը ձգեն, և շատ անգամ անանց կը հետեւի որոի բաբաքաւոր հիւանդին տեսողութիւնը կը տկարանայ, եւ աչաց առջեւ միշտ բիծեր կը տեսնէ, մեծ յոգնութիւն եւ տկարութիւն կը զգայ։ Բոլոր այս ուրանանքէ հետզհետէ կը յայտնուին։ Ի՞նչուն թէ ժողովրդեան երեք չորրորդ մասը կը տառապի այդ սխալով այս կամ այն ձեւին տակ։ Բժիշկները շատ անգամ կը խաբուին այս սխալն բնութեանէ վրայ։ Ոմանք կը դարմանեն զայն իբր լեարդի հիւանդութիւն մը, այլ՝ իբր գժուարամարսութիւն, եւ վերջապէս ոմանք ալ իբր փայծաղնացաւ, եւն, բաց իրենց դարմաններէն ոչ մին յաջողութիւն գտած է։ Եւ սակայն հնարաւոր է «Extract of Roots» կամ Մեռ. Սկոլլի բուժիչ օշարակն, որ ամէն հիւանդութիւն կը բժշկէ։

Անմարսո դութիւնն յոյժ ծանր հիւանդութիւն մըն է, որով կը տառապի ընկերութեան մէկ բազմաթիւ դասակարգն եւ որմէ յառաջ կուգան աղեսալի հետեւանքներ, եթէ անմիջական դարմանն՝ ի գործ չի դրուի։ Սկոլլի օշարակն ազդեցիկ դեղ մըն է, ամենէն դժուարին պարագայներու մէջ իսկ։ Հրապարակէն վրայ եւեթ բազմաթիւ կեղծերէն զգուշանալու համար դիմել Թուրքիոյ, Պուլկարիոյ եւ Ռումանիոյ միակ գործակալին

ԷՏՄՈՆ ՔԱՌՈՒԱՆԱ 2214

Անգլիական ընդհանուր մթերանոց, Վ.ղյվոտա, պահականացին քով, կայսրան Թրամաէյից, 95 և 67

ՀԱՐԱՍՆԵԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐՔՈՒՆՔ

ԴԵՂԵՑԿԱՅՈՒԹԻՒՆՈՎ, ՍԷՐՄԱՆՈՎ ԳՈՅՆԷ, ՄԻՇՏ ԾՐԱԳԻՐՔԻԹ, ՄԻՇՏ ԹՈՒՔՍ՝

Ընդհանուր մը փորձը պիտի համոզէ ամէն Տիկին թէ որչափ գերազանց է այս ուրիշ ամէն Հնոյանիներնէ և բաղմ թիւ դիշերներէ։ Բայցն անգամ գործածելոյն ալ, որ չանի մը վարկեանի գործ է, պիտի սեսնի իսկոյն որ երեսը, վիզը, թեերը և ձեռաբները պիտի առնուն անոյշ փափկութիւն մը և մարմարիոնի փայլ, հանդերձ շուշանի և վարդի գունով և բուրմամբ։ Սպասնի գրգռիչ յատկութիւնները կը հանդարտեցուին։ Ընչեսա կ'ընէ մորթի սեւուքը, երեսի և ձեռքի ցաւերը, արեւայրուքը, և ուրիշ ամէն բրոտութիւն և ցնաւորութիւն։ Եւ ասամէն բանով՝ անկարելը կ'ընէ մատնուիլ թէ արհեստով գեղեցկացուածէ։

Դիմաւոր մթերանոցը Բարիզ ու Նիւ Եորք։ Գտնուի է (114 and 116 Southampton Row). Կը վաճառուի սափրիչներու, անոյշ իւղադրծներու և անդրվայի գեղագործներու քով։

Մեծաքանակ վաճառում Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը Եէնի ճամի փողոց Թ. 18 և ի Գալաթիա Եիւքսէք քալտրրըմ Էմմոն Քարուանայի քով։

Փոքրաքանակ վաճառում ի Պոլիս Բ. և Հ. Քիւչիւքեան եղբարց դեղարանը՝ կամուրջի մէջ թիւ 17, և ի Բերա Մեծ փողոց Թիւ 433, Իգիտոռի անուշահոտութեանց վաճառատունը։

2218

THE BRITISH AND FOREIGN

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Դրամագլուխ անգլ. ոսկի 1,340,000
Պահեստի դրամ » » 600,000

Այս ընկերութիւն, որ 25 տարիէ ի վեր այնքան հանրածանօթ եղած է մայրաքաղաքիս մէջ, Universal ընկերութեան հետ ձուլուեցաւ։ Այժմ աշխարհիս սոսկ ծովային ապահովագրական ընկերութեանց մէջ ամենէն գօրաւորն է և իր դիրքով հասարակութեան կ'ընծայէ ուրիշ ամէն ընկերութենէ աւելի ապահովութիւն։

Մասնաւորապէս նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ ապրանքներ, դրամածրարներ, յանձնարարեալ ծրարներ, եւն, շոգենաւի, առագաստանաւու, թղթատարի և երկաթուղւոյ միջոցաւ, խիստ չափաւոր գիներով։

Աւելի տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք դիմեն Պոլիս, Քիւչիւք Աչբր էֆէնտի խան։

32 Գործակալ, ԷՏՎԱՐՏ ՊԱՐՏԻԼՏԻ

ՃԵՐՄԱԿ ԱԿՌԱՅՆԵՐ

Առողջապահութիւն Բերնի

ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ ‖ EAU DE BOTOT

Կը պահպանէ ակռայները, կը պնդէ ընդերքը, կը զովացնէ բերանը։

ՓՆՏՌԵԼ ԲԱՌ ՊՈԹՈՅԻ ՋՈՒՐԸ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԹԵՐԱՆՈՑ՝ 17, Ռիւ սը լա Բէ, ԲԱՐԻԶ։
Ասկից առաջ՝ 229, Սէնդ-Օնորէ
ԿԸ ԾԱԽԻՒԻ ԲՈԼՈՐ ՀՈՏԱՎԱՃԱՌԱՑ ԲՈՎ

Հարցնել նաև Պոթոյի Վինէկարը ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹԸ, Նրբութեամբ և բոյրով գերազանց։
2203 Կը գտնուի ի Կ. Պոլիս, Պօն Մարշէն, 354, Մեծ փողոց Բերայի

THE CYCLOSTYLE DUPLICATING APPARATUS

ԸՆԴՕՐԻՆԱԿԻՉ ԳՈՐԾԻ

(ԱՐՏՕՆԱԳԻՐ ԿԷՍԹԷԹԸՐԻ)

Կարելի է 2000 նման օրինակներ (copie) արտադրել սեւ և անջնջելի մելանով ամէն տեսակ Շրջաբերականներու, Գրութիւններու, Նկարներու և Երաժշտութեան։

Առանց լուացքի, լոգացման, եղեռտրականութեան, քիմիական արտադրութեանց կամ անիլէներու

Այս գիւղոյը պարզ, արագ, մատաւոր, գեղեցիկ և տնտեսական է։

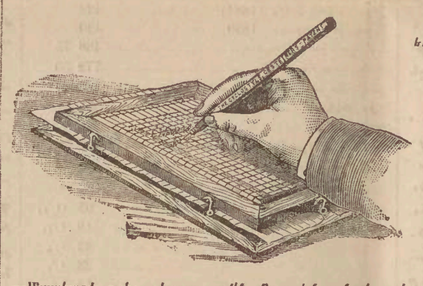

Ուրիշ միջոցներու վրայ Ընդօրինակիչ Գործիին ունեցած առաւելութիւնքն հետեւեալներն են։

1· ԳԵՐԸՆՏԻՐ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆ։ — Որովհետեւ օրինակներն սեւ մելանով կ'ելլան և գրութեան գրչէն կը պահուին, այս միջոցով տպուած շրջաբերական մը՝ ձեռքով գրուած նամակի մը ճիշդ նմանը կ'ելլայ։

2· ՕՐԻՆԱԿՆԵՐՈՒ ԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԱՆԸՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ։ —Այս միջոցով կը ստացուի երկու հազար հատ օրինակներ այնքան լաւ ոչքան տասն օրինակներ, և վերջինը պիտի ելլայ առաջինին չափ փայլուն։

3· ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՏԵՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ։ —Մատիտով գրել դիտցող ամէն մարդ կրնայ նաև գրիչով գրել։ Տղայ մ'իսկ կրնայ օրինակներն առնել։ Ինճեռոտ մեքենականութիւն մը չի կայ որ աւրուի։

4· ԻՆՆԱՑՈՂՈՒԹԻՒՆ։ — Ընդօրինակիչ գործին պահպանումն աւելի ածան կ'ելլայ քան ուրիշ միջոցի մը («ժելէթինի» գրիչէ կեմ)։ Իւրաքանչիւր գործիքի հետ բաւական նիւթ կայ՝ վեց ամիս գործածելու համար (շաբաթն անգամ մը աշխատելով)։

5· ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ։ —Ինագիրն այնքան շուտ կարելի է գրել որքան մատիտով (թանձր մելանի հետ մաքառելու պէտք չկայ) և գրութիւնը մինչեւ ութ պէս՝ օրինակներուն կարելի է սկսիլ։ Թանաքուած գլանաձեւ ճախարակ մը մաքուր և թուխ տպագրութիւն մը կ'արտադրէ։ Ժամուան մը մէջ 60 օրինակ կարելի է հանել։ Պզտիկ ծաւալով շրջաբերական մը կրնայ գրուիլ և կեռ ժամուան մէջ 200 օրինակներ ունենալ։

6· ՅԱՒԵԼՈՒԱԶԱԿԱՆ ՕՐԻՆԱԿՆԵՐ։ —կարելի է երկար ատեն բնագիրը մէկ կողմ թողուլ, և յետոյ ուզուածին չափ օրինակներ հանել անկից։

7· ՍԵԱՆՆԵՐՆ ՈՒՂՂԵԼ։ —Ո և է սխալ մը կարելի է ուղղել պարզապէս փեթմտոով բերթելով ընդուելիք խօսքերը և անոնց տեղ գրելով ուզուած խօսքերը։

Այս միջոց անպատեհութիւններէ զերծ է, զոր ունին ուրիշ գրութիւններ։ 2281
Այս հրաշալաւոր ընդօրինակիչ գործին կ Պոլսոյ վաճառողն է ԷՏՄԱՆՆ ԳԱՌՈՒԱՆԱ
Անգլիական ընդհանուր մթերանոց Վ.ղյվոտա, պահականացին քով, կայսրան Թրամաէյից, 95 և 97

ՈՍԿԵԱՑ ԵՒ ԱՐԾԱԹԵԱՑ ՎԵՑ ՄԻՏԱԼՔ

ԱՐՄԱՏԱԿԱՆ ԲՈՒԺՈՒՄՆ

ՊԱՏՈՒՈՑ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ 1872 ՓԱՐԻԶ

ՍՏԱՄՈՔԻՍ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

ՏԻՒՌԱՆԻ ԳԻՆԻ

2218

Ֆրանսացի և օտար բժշկաց 4 000է աւելի ներբողալից վկայութիւնք կ'ապացուցանեն ազդեցութիւնն այս գինիին, որ Ալիքանթէի գինիին չափ ախորժահամ է։

Կարդասրիչ և զբաղացուցիչ է որովհետեւ կ'սաելցնէ սիրտքը և կը գիւրացնէ մարսողութիւնը

ԿԵՂԵՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԾԱՆՆԻ ԵՒ ԺՈՒՌԱՆ, 1, Կամուրջի հրապարակ, Պոլիս

ԱԶԴ

Կահաւորման և կաւէ կազմածներու վերաբերեալ ամէն ինչ որ գնել ուզէք՝ նախ դիմեցէք ԼԱՄԱՐՈ ՖՐԱՆՏՈ (Բերայի մասնաճիւղ) տան ընդարձակ մթերանոցները, նուագ բասած տ'Ամամէթ, թղթատարական և հեռագրական պաշտօնատան կից, որ վերջերս ընդարձակեց իւրաքանչիւր մեծ մթերք մը ԺԱՆԵԱԿ, ԳՈՒՆԱՒՈՐ ԱՊԱԿԻ, ՍՏՈՐ, ՖՈՒՖՈՆ ԿԵՐԳԱՍ, ՄՈՐԱՋՕՐ ԿՏԱՒ, ԼԻՆՕԼԷՕՄ, ԿԱՌԳԻ, ԼԱՊՏԵՐԻ, ՀԱՅԵԼԻԻ ՆԻՒԹԵՐ, ԺԱՊՈՒԻՆՆԵՐ, ամէնքն ալ վերջին նորաձեւութեան համաձայն։

Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններէն ածանութեան բացառիկ պայմաններով եղած նոր գնմանց շնորհիւ, ԼԱՄԱՐՈ ՖՐԱՆՏՈ տունը կարող է ամէն մրցումի արհամարհող գներ հաստատել, և այս գիներ հիշդ նոյնը լինելով ինչ որ են կ. Պոլսոյ հանրածանօթ տան գիները, մի միայն ի դիւրութիւն արդդ հասարակութեան որպէս զի տեղափոխուելու նեղութիւնը չկրէ և կարենայ միեւնոյն առաւելութիւնները վայելել բերա եւս։

124

ԲԱԹՐԻՕԹԻՔ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

PATRIOTIC Life and fire assurance Company

Հիմնեալ ի 1824

Դրամագլուխ Անգլ. Ոսկի 1,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ » » 121,984
Պահեստի դրամ » » 250,000

Սոյն ընկերութիւնը դիւրամատչելի պայմաններով ամէն չէնք, կարասիք և ապրանք հրդեհի վնասուց դէմ կ'ապահովագրէ։

Տնօրէն ընդհանուր Թուրքիոյ
ԱԼՊԵՐԹ ՀՕՖՄԱՆ

Ապահովագրութեանց և այլ տեղեկութեանց համար դիմել առ
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղի տեսուչ
ՄԻՀՐԱՆ Ց. ՍԱՐԳԵԱՆ
Գործակալ Ապահովագրական Ընկերութեանց
Սթամպոլ, Պայէզիտ-Գարու Թիւ 27, մաքսատան դիմաց։ 19

ԱՄԲԱՆ ԱՒԹԻՒ

ՍԱՐԴԱՊԱՏԱԼԻՆ
[ՍԱՓԱՐՆԱ]
ՍԱՐԱՖԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Գարնան մէջ, երբ բնութիւնը կը վերանորոգի, մարդկային բնութիւնն ալ կը կարօտի նորոգման մը։ Մաքրուիլ կը խնդրէ արիւնն, որպէս զի մարմինն ապատի այտուցներէն, պալարներէն, ելուստներէն որք բազմց վիզը, երեսն եւն. կը ծածկեն, և ընդհանրապէս մարթային հիւանդութիւններէն, որք յայտարար նշան են արեան անմաքրութեանց։ Եւ այս մաքրութեան յարմարագոյն ժամանակ նկատուած է միշտ գեղեցիկ եղանակը։

Փորձով գտնուած է թէ Սափարնայի արմատն է լաւագոյն միջոց արեան մաքրութեան, մանաւանդ երբ հարտարապէս բաղադրուած է ուրիշ 29 արմատներու հետ, ինչպէս է ՍԱՐԱՖԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ (խաս գիւղ) պատրաստած սիրտքաշամ, կամ դուրիշ և ազդեցիկ ՕՇԱՐԱՆ ՍԱՓԱՐՆԱՑԻ։

Մէկ'կ հիւ կը բաւէ։ 19—19

Պատրաստած են նաև միջատասպան փոշին, որ լուերը, մլուկները կայծակնահար կ'ընէ։

Մասնաճիւղ Սարաֆեան եղբարց պատրաստ դեղարէից՝ ի Պոլիս Սուլթան Համամ Քիւչիւք Աչիր էֆէնտի խան, Թիւ 10։

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երեքեւեկութիւնք

Բշ· 15/27 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ· 16/2 Աէքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակ, ժամ 5ին յետ միջօրէի։ Պիրէանի համար
Դշ· 17/29 Սեվաստոբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 1ին։
Դշ· 17/29 Սուրհանդակ՝ դէպի Փոքր Ասիոյ Նաւահանգիստները մինչեւ պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ· 18/30 Օտեսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ —Յոլիս 16/28, երեքշաբթի օրը կ պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին թրիբալի, պէյրութ, եաֆա, և Բոր-Սայիտ դացող շոգենաւեն։ 10

ԼԱՎԸՆԻՌ տէ ՖԱՄԻՅԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ՓՈՒԱԴԱՐՁ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՄՈՒ ՎԵՐԱԿԱԶՄՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ

ԸՆԴ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՂՂԻՈՑ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
61, Ռիւէ Ռիւ Լիթ Փաղոց, Լիոն (ՖՐԱՆՍԱ)

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

100,000 000 Ֆրանք

Լ'ԱՎԸՆԻՌ տէ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է Նպաստելու համար փոքր խնայողութեանց, արագ զարգացում մը ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն։

Ընկերութեան գործառնութիւնք բազմատիպ են, ինչպէս շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուստեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, երաշխաւորութիւնք և գլխավճարք՝ փոխառութեանց և ճարտարարուեստից և վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոյ, մանկանց համար օժիտք, շահաստեան մնաւոր ծերութեան համար, ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամէն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։ Ընկերութեան Պոլսոյ գործակալութիւնն ոսկած է 1884 թուականը։

Տեղեկութեանց եւ բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Բարսեղ էֆէնտի Թէլլալեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Շէֆ Իսլամ խան, Թիւ 11, Պահճէ Գարու, Պոլիս։ 36

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր· 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բոնֆ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Պ· Պ·
Ա· Տ' ԷՅՇԹԱԼ, Նախկին երեսփոխան, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆուանսայի Հաւաքական Երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս· ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթերրանէ» նը կամուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. Պանքայի, ԴԵՐ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։
Թ· ՕՏԷՈՒ, Նախկին դրամատեր, Նախագահ Վիէյլ Մոնթանեքի և Էբինաքի ածխահանաց Ընկերութեան։
Ս· ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մեէլուզինի՝ Յովսէփ Ապահովագրական ընկերութեան։
ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ· Պ· ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ· Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Պաւօն Ժ· ՍԸՌՈՒԶ, Նախկին երմտական քննիչ, ԴԵՐ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ· Պ·
Ս· ՃԷՅՄՍԸՆ, Հօթիկէք և Ընկ· դրամատեարց տունէն։
Ֆ· ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Աւեւարական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆուանսայի Հիւսիսային Երկաթուղւոյն։
Հ· ՄԻՐԱՊՕ, Մէրպաօ Բաքար, Բիւրարի և Ընկ· դրամատեարց տունէն։
Ա· ԹԻՒՐԵՆՏՅՈՍԸՆ, Լանտի Երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ։
Ա· Վ.ԷՐՆ, Վ.էրն և Ընկ· դրամատեարց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Ֆուանսայի Հիւսիսային Երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային։
ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ· Պ· ԱԼՊԵՐ ՖՈՒ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Դեր-Տնօրէն

Ընկերութեան դրամատեարը ի Կ. Պոլիս· ՕՍՄ· ԿԱՅՍ· ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ, Կալաթա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտո Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր· 10,000,000
Պահեստի դրամ·	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000